

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ,
ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

**1041.02.5 «ՕԴԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1041.02.01.5 «ԿԱՐԳԱՎԱՐ՝ ՕԴԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ
ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ ԵՎ
ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ**

ԵՐԵՎԱՆ 2022

III. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

N	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Ատեստավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)			Բաշխումն ըստ կուրսերի և կիսամյակների						
		Քնն.	Ստուգարք	Կուրս աշխ.	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն			2-րդ կուրս		3-րդ կուրս		4-րդ կուրս		
					Ընդամենը	Այդ թվում			3-րդ կիս. 17 շաբ	4-րդ կիս. 18 շաբ.	5-րդ կիս. 12 շաբ.	6-րդ կիս. 14 շաբ.	7-րդ կիս. 11 շաբ.	8-րդ կիս. 2աբ
						Տես. ուսուց.	Լաբոր. և գործն. աշխ	Սեմինար պարապմունք						
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ													
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		3; 4տ		72	54	18		34	38				
2.	Տնտեսագիտության հիմունքներ		3տ		54	42	12		54					
3.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		6տ		54	44		10			54			
4.	Իրավունքի հիմունքներ		3տ		36	30	6		36					
5.	Պատմություն		3տ		54	46		8	54					
6.	Ռուսաց լեզու		3; 4տ		72	54	18		34	38				
7.	Օտար լեզու		3; 4տ		72	54	18		34	38				
8.	Ֆիզկուլտուրա		3-6; 7տ		144	12	132		34	36	24	28	22	
9.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		5տ		36	30	6			36				
10.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		4տ		28	26	2			28				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				622	392	212	18	280	178	60	82	22	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ													
1.	Հաղորդակցություն		4տ		54	18	36			54				
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		3տ		54	20	34		54					
3.	Աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ		5տ		36	12	24				36			
4.	Համակարգչային օպերատորություն		3տ		54	8	46		54					
5.	Ձեռներեցություն		6; 7տ		72	22	50				42	30		
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				270	80	190		108	54	36	42	30	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ													
1.	Մասնագիտական անգլերեն: Չորրորդ մակարդակ		3-7տ		180	87	93		36	36	36	36	36	
2.	Օդային տրանսպորտային կապերի տնտեսական նշանակությունը, անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունները		4տ		48	20	28			48				
3.	Օդային երթևեկության միջազգային իրավական կարգավորումները		3տ		62	44	18		62					
4.	Օդային երթևեկության ներքին իրավական կարգավորումները		3տ		62	44	18		62					

5.	Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները		3տ		54	26	28		54				
6.	Օդային տրանսպորտի տեսակների բնութագրերը, ձևավորումը, զարգացումը		4տ		54	22	32		54				
7.	Տարածքների կլիմայական բնութագրերը ըստ օդային երթևեկության պահանջների		4տ		72	40	32		72				
8.	Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ		4տ		72	30	42		72				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				604	313	291		214	282	36	36	36
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ												
1.	Մեկնող ինքնաթիռների ուղեկցման կարգավարական աշխատանքների փուլերը		4տ		72	26	46		72				
2.	Ժամանող ինքնաթիռների ընդունման կարգավարական աշխատանքների փուլերը		5տ		72	30	42			72			
3.	Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ		4տ		54	24	30		54				
4.	Օդային երթևեկության ամենօրյա պլանի կազմման հմտություններ		5տ		36	14	22				36		
5.	Թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների մասին տեղեկությունների կիրառման հմտություններ		5տ		54	20	34				54		
6.	Օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		5տ		72	30	42				72		
7.	Օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		6տ		72	24	48					72	
8.	Մեկնման կետի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		6տ		90	30	60					90	
9.	Վայրէջքի կետի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		6տ		90	30	60					90	
10.	Օդանավակայանի օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		7տ		72	26	46						72
11.	Մոտեցման տարածքի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		7տ		72	26	46						72
12.	Տարածաշրջանի կենտրոնի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ		7տ		72	24	48						72
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				828	304	524			126	234	252	216
	ԸՆՏՐՈՎԻ		5,6,7		178						42	68	68

	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ				90				10	8	24	24	24	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	72			2592	1089	1217	18	612	648	432	504	396	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ													
	Շաբաթվա ժամերի քանակը								36	36	36	36	36	

	IV. ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ			N	VII. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՇԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ				
1	Ընտանեկան կյանքի նախապատրաստում				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ				
2	Տարիքային հոգեբանություն			1	հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների				
				2	տնտեսագիտական առարկաների				
				3	իրավագիտության				
	V. ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	4	օտար լեզուների				
1	Ուսումնական	3;4;5;6	17	5	ավիացիոն սարքերի և օդանավավարության				
2	Մասնագիտական	6;7	6		քաղաքացիական ավիացիայի օդանավակայանների				
3	Նախաավարտական	7	2		ավիացիոն օդերևութաբանության				
					օդային նավագնացության				
					օդային երթևեկության սպասարկման կազմակերպման և տեխնոլոգիայի				
					օդային տրանսպորտի տեսակների				
					կարգավարական սարքերի և սարքավորումների				
					ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ				
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		25	1	համակարգչային տեխնիկայի				
				2	ուսուցման տեխնիկական միջոցների				
VI. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ Փետրվարի 16-28-ը շրջանում երկու համալիր պետական քննություն ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլներից									
					ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ				
					1	Մարզադահլիճ			
2	Մարզահրապարակ								

VIII. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Ուսանողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով, հաստատության ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների/մոդուլների/ ընթացիկ/միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի/մոդուլի/ համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների/մոդուլների/՝ ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորած առանձին առարկաների/մոդուլների/ գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 ուսանող՝ ելնելով ուսուցանվող առարկայի/մոդուլի/ յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական

պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների /մոդուլների/ տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշումներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է քոլեջի խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:

3. Ըստ կիսամյակների «Մասնագիտական անգլերեն: Չորրորդ մակարդակ» մոդուլի ուսումնական ծրագիրը համապատասխանեցվում է տվյալ կիսամյակի մասնագիտական մոդուլների բովանդակությանը և պահանջներին:
4. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի, քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատում է քոլեջի ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
5. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութի որոշակի մասը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով՝ մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
6. Համարիչ-հայտարարով բաժանված շաբաթների օրերի առաջին մասն օգտագործվում է համարիչի, մյուս մասը՝ հայտարարի նշանակության համար:
7. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը: Ամանորի և Սուրբ ծննդի տոների շաբաթը քոլեջը հաշվի է առնում յուրաքանչյուր տարվա աշխատանքային ժամանակացույցը կազմելիս:
8. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների ներկայացրած խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
9. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամերի հաշվին:
10. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
11. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված, կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ գնահատումով:
12. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնացված կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
13. Քոլեջը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-5-22-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ Տեսական ուսուցում 18 ժամ, Գործնական աշխատանք՝ 36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար, 2) կիրառի ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 3) կիրառի անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 4) ձևավորի և զարգացնի միջանձնային հաղորդակցում, 5) խթանի համագործակցության ձևավորումը, ստեղծի նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը,

	5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր անձնական հաղորդակցման և շփման ձևերի, գործնական հաղորդակցման եղանակների ու դրանց բաղադրիչների վերաբերյալ: Կառաջադրվեն իրավիճակային խնդիրներ՝ նպատակային հաղորդակցման հնարավորությունները բացահայտելու համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին և առաջադրված իրավիճակում օգտագործում է հնարավորությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված հարցաշարեր, իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին առաջադրվելու են հարցեր ուղղակի հաղորդակցման ձևերի վերաբերյալ, հանձնարարվում է որոշակի թեմայի շուրջ զեկույց և հաղորդում պատրաստել, առաջադրվում է թեմատիկ քննարկումներ, որի ընթացքում ուսանողը հանդես է գալիս հնարավոր բոլոր դրսևորումներով: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին, խոսքը կառուցում է հստակ և նպատակային, կարողանում է արձագանքել ըստ իրավիճակի:

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված քննարկման ենթակա թեմաներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և իրավիճակային առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին առաջադրվելու են հարցեր անուղղակի հաղորդակցման ձևերի վերաբերյալ, կհանձնարարվի որոշակի թեմայի շուրջ կազմել տեքստ՝ հաշվի առնելով հասցեատիրոջը, կառաջադրվի թեմա, որի վերաբերյալ տարբեր աղբյուրներից հավաքագրվում, ամբողջացվում և փոխանցվում է տեղեկատվությունը, կհանձնարվի բանավոր հակիրճ միտքը վերածել գրավոր ամբողջական տեքստի, իսկ ամբողջական ծավալուն տեքստից առանձնացնել առաջնային ինֆորմացիան և ներկայացնել հակիրճ խոսքով: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում հարցերին և առանց էական թերությունների կատարում է հանձնարարությունները:</p>

Մեթոդաբանությունը ռեսուրսները	և Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված քննարկման ենթակա թեմաներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրո 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական աշխատանքների և իրավիճակային խաղերի միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի գործնական աշխատանքներ որոշակի տեղեկատվություն ստանալու, մշակելու և դասակարգելու համար: Կառաջադրվի իրավիճակային խաղեր՝ անձնական շփում նախաձեռնելու, երկխոսության կողմ լինելու, զրույցը պահպանելու և եզրափակելու կարողությունները դիտարկելու, գնահատելու համար: Նույն առաջադրանքը կհանձնարարվի աշխատանքային շփումների համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը ռեսուրսները	և Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ, սցենարներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական աշխատանքների և իրավիճակային խաղերի միջոցով:</p> <p>Կհանձնարարվի հավաքագրել որոշակի գործընկերոջ վերաբերյալ տեղեկատվություն և օգտագործել գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար: Կառաջադրվի իրավիճակային խաղեր՝ գործնական հաղորդակցում նախաձեռնելու, համագործակցության հասնելու և հետադարձ կապ ապահովելու համար: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ, սցենարներ, դերային խաղերի սցենարներ, հաղորդակցման տեխնիկական սարքեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-5-22-001

Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ Տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ, Գործնական աշխատանք՝ 34 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները, 2) կազմակերպի կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան, 3) կանխի հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնի անվտանգության միջոցառումներ, 4) ցուցաբերի առաջին օգնություն:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի առնվազն 10 առաջադրանքով թեստ, որում նա պետք է ընտրի տվյալ իրավիճակի ճիշտ պատասխանը:

	<p>Ստորև ներկայացվում է արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները՝ անվտանգության հիմնական կանոնները՝ ըստ տարբեր մասնագիտական աշխատատեղերի, տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունը, հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունը, էլեկտրաանվտանգության կանոնները, դրանց խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունը: կենցաղային հիմնական սարքերի անվտանգության կանոնները:</p> <p>Արդյունիքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը առաջադրանքը կատարում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն) 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները,
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել որոշակի, կոնկրետ իրավիճակից բխող սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման, ինչպես նաև անհրաժեշտ աշխատանքային կամ կենցաղային նյութերի անվնաս օգտագործմանն ուղղված միջոցառումներ: Արդյունիքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել որոշակի խմբերի համար սահմանված աշխատանքային պայմանների ապահովման և կոնկրետ վտանգի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումներ: Կառաջադրվի կոնկրետ կենցաղային վթարի կամ պատահարի համար ներկայացնել փաստաթղթային ձևակերպումների բաղադրիչները: Արդյունիքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում,

	<p>3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն,</p> <p>4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն,</p> <p>5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ,</p> <p>6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կտորվածքների դեպքում,</p> <p>7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի կատարել (անհնարինության դեպքում՝ նկարագրել) առաջին օգնության գործողություններ՝ ըստ դեպքերի: Արդյունքի գնահատման որոշակի քայլեր նպատակահարմար է կիրառել արդյունքի ուսուցման ընթացքում՝ ելնելով առաջացած ընթացիկ իրավիճակներից:</p> <p>Արդյունիքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում բոլոր հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ անվտանգության կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր, մշակված թեմաներ և իրավիճակային խնդիրներ, առաջին օգնության համար անհրաժեշտ միջոցներ, նյութեր:</p>
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԳՀ-5-22-001
Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլը նպատակաուղղված է աշխատանքային հիմնական իրավահարաբերությունների մասին իրազեկվածության բարձրացմանը, աշխատանք փնտրելու և գտնելու կարողությունների զարգացմանը, աշխատանքային գործունեության ընդհանուր կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը, ընթացիկ հաջողության հասնելու նախապայմանների ստեղծմանը, ինչպես նաև ցանկացած բնագավառում անհրաժեշտ աշխատանքային կուլտուրա և էթիկա դրսևորելու, դեկավարի և գործընկերների հետ արդյունավետ հարաբերվելու, առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու և համապատասխան լուծումներ տալու կարողությունների ձևավորմանը:</p>
Մոդուլի տևողությունը	<p>36 ժամ, որից՝</p> <p>տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ,</p>

	գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	<p>Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) փնտրի և գտնի աշխատանք, 2) հարմարվի աշխատանքային միջավայրին, ապահովի աշխատանքային դրական մթնոլորտ, 3) արդյունավետ աշխատի թիմում՝ պահպանելով էթիկայի նորմերը, <p>ներկայացնի աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները:</p>
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Փնտրել և գտնել աշխատանք
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ձևավորման նախապայմանները, 2) կարողանում է փնտրել առկա աշխատատեղերի բազան, ուսումնասիրել և ընտրել հավանական, աշխատատեղ(երը)՝ օգտագործելով աշխատանքի որոնման ժամանակակից միջոցները և տեխնոլոգիաները, 3) ճիշտ է կազմում գրավոր ինքնակենսագրություն (ՍԻՎԻ (CV)), 4) ներկայացնում է իր մասնագիտական ուժեղ կողմերը և հիմնավորում իր համապատասխանությունը, 5) ներկայացնում է աշխատանքի ընդունվելու, աշխատանքի փոփոխության և աշխատանքից ազատվելու հիմնական ընթացակարգերը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխատանքային իրավահարաբերություններ ծագման հիմքերի, կողմերի իրավունիքների և պարտականությունների, պայմանագրային հարաբերություններ ձևավորելու նախապայմանների, աշխատանքի ընդունվելու, աշխատանքի փոփոխության և աշխատանքից ազատվելու հիմնական ընթացակարգերի վերաբերյալ: Կհանձնարարվի փնտրել ուսանողի ապագա որակավորմանը համապատասխան հավանական աշխատատեղ(եր)՝ օգտվելով տարբեր բազաներից, վերլուծել հավաքագրված տվյալները և պլանավորել աշխատանքի ընդունվելու իր գործողությունները: Կառաջադրվի դերային խաղ, որի ընթացքում ուսանողը կկազմի ինքնակենսագրություն (CV) և</p>

	<p>կներկայացնի իր մասնագիտական ուժեղ կողմերը, կարող է հիմնավորել և լինել համոզիչ՝ տվյալ աշխատատեղում իր համապատասխանության հարցում:</p> <p>Արդյունիքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է բոլոր հանձնարարությունները և առաջադրանքները:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքային իրավահարաբերությունների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր (աշխատանքային օրենսգիրք, պայմանագրեր և այլն), տեղեկատվական բազաներ (համակարգիչ, բուկլետներ և այլն), մասնագիտական գրականություն, նյութեր և իրավիճակային խնդիրներ:</p>
<p>Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ռիսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Հարմարվել աշխատանքային միջավայրին, ապահովել աշխատանքային դրական մթնոլորտ</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մասնագիտական գործունեության ոլորտում արտադրական միջավայրին ներկայացվող հիմնական պահանջները, 2) հիմնավորում է տվյալ աշխատանքով զբաղվելու իր պատրաստակամությունը և տրամադրվածությունը, 3) ներկայացնում է գործընկերների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի և արդյունավետ հաղորդակցվելու օրինակներ, 4) առաջադրված իրավիճակում ցուցաբերում է պատրաստակամություն և պատասխանատվության դրսևորումներ, 5) ցուցաբերում է գործընկերոջը և ղեկավարին ուշադիր լսելու և հասկանալու կարողություններ:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխատանքային կարգապահության, աշխատավայրի կառուցվածքի և ստորաբաժանումների, աշխատավայրի տեխնիկական պայմանների և աշխատանքային գործունեության ոլորտում արտադրական միջավայրին ներկայացվող այլ պահանջների վերաբերյալ: Կստեղծվի աշխատանքային պայմանական իրավիճակ, որի ընթացքում «նորանշանակ աշխատողը» պետք է կարողանա ցուցաբերել արդյունավետ հաղորդակցման կարողություն, շփվել գործընկերային միջավայրում, հաղթահարել տարբեր տրամադրվածություններ, որով հնարավոր կլինի գնահատել նոր աշխատակցի պատրաստակամությունը և պատասխանատվության զգացումը: Նշված իրավիճակում դիտարկվում է նաև ուսանողի ուշադիր լսելու և հասկանալու կարողությունները:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում բոլոր հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքային իրավահարաբերությունների և կանոնների վերաբերյալ նորմատիվ ակտեր, մասնագիտական գրականություն, նյութեր և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Արդյունավետ աշխատել թիմում՝ պահպանելով էթիկայի նորմերը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է կազմակերպության նպատակները և դրա իրականացման գործում թիմային աշխատանքի և միջանձնային հարաբերությունների կարևորությունը, 2) ներկայացնում է թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները և խնդիրների լուծման մեթոդները, 3) դրսևորում է հարգալից և պատշաճ վերաբերմունք գործընկերների նկատմամբ՝ ըստ նրանց վարքագծի դրսևորման, 4) առաջադրում է լուծումներ գործընկերների շրջանում առաջացած խնդրահարույց իրավիճակներում, 5) կարողանում է առանձին իրավիճակներում գերադասել թիմային շահը անձնական շահից:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր կազմակերպության և թիմային նպատակի սահմանման, թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքների և խնդիրների լուծման մեթոդների վերաբերյալ: Կստեղծվի աշխատանքային պայմանական իրավիճակ, որի ընթացքում ուսանողը, որպես աշխատակից, պետք է կողմնորոշվի աշխատանքային պարզ հարաբերություններում առաջացած բարեկամական կամ վիճահարույց իրավիճակներում՝ պահպանելով պատշաճությունը և հարգալից տոնը: Կառաջադրվի դերային խաղ, որի ընթացքում գործընկերների վարքագծերի տարբեր դրսևորումների պայմաններում ուսանողը առաջադրում է թիմային շահից ելնող լուծումներ: Վարքագծային դրսևորումների օրինակներ կարող են հանդիսանալ անձնական անհագալից վերաբերմունքը, աշխատանքային պարտականությունների կատարման թերացումները կամ անտարբերությունները, անձնական հատկանիշների գերադրում կամ ստորադասում, թիմային զգացողության բացասական գերակայությունը և այլն:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում բոլոր հանձնարարությունները:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, մշակված նյութեր և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) բացատրում է աշխատանքային կարգապահության և պատասխանատվության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 2) բացատրում է մասնագիտական կարողությունների պարբերական կատարելագործման կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 3) բացատրում է նախաձեռնողականության և նպատակասլացության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 4) ներկայացնում է աշխատանքային գործունեության ընթացքում ստորադասության և վերադասության հարաբերությունների պատշաճության կարևորությունը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կտրվեն հարցեր աշխատանքային գործունեության ընթացքում կարգապահության, պատասխանատվության, մասնագիտական կարողությունների պարբերական կատարելագործման, նախաձեռնողականության և նպատակասլացության, ստորադասության և վերադասության հարաբերությունների պատշաճության կարևորության վերաբերյալ: Վարվելակերպի նշված կետերի կարևորության ընկալումը կդիտարկվի ուսանողի մոտ նաև գործնականում՝ ուսուցման գործընթացում:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում բոլոր հանձնարարությունները և դրսևորում է պատասխանատու վերաբերմունք ուսուցման գործընթացի նկատմամբ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, նյութեր և իրավիճակային խնդիրներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-5-22-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Մայքրոսոֆթ Օֆիս (Microsoft Office)) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ, որից՝ Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, Գործնական աշխատանք՝ 46 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) կիրառի համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը, 2) խմբագրի և ֆորմատավորի տեքստեր, 3) պատրաստի և խմբագրի աղյուսակներ, 4) կատարի գրաֆիկական խմբագրում և նկարագարում, 5) համակարգչային ծրագրերով կազմակերպի ցուցադրություն, 6) աշխատի համացանցում:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը
Կատարման չափանիշներ	1) համակարգչային համալիրում ներառվող հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչները բնութագրում է, 2) ճիշտ է պահպանում համակարգիչը և բաղադրիչները միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմանները, 3) օգտվում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից,

	<p>4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը,</p> <p>5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը,</p> <p>6) բացում է առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը,</p> <p>7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից,</p> <p>8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում,</p> <p>9) կատարում է փաստաթղթի տպագրում:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի միացնել համակարգիչը և դրան կից օժանդակ տեխնիկական սարքերը, օգտագործել ծրագրային հնարավորությունները՝ համաձայն առաջադրանքի: Ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարել նույն գործողությունը. թղթապանակ և ֆայլ բացելու, պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից օգտվելու, ստեղծված ֆայլը պահպանելու, փակելու, առաջադրված վայրում տեղադրելու և տպագրելու գործողություն: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր, համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքեր:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	<p>Խմբագրել և ֆորմատավորել տեքստեր</p>
Կատարման չափանիշներ	<p>1) հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար ծրագրերը պատրաստել է,</p> <p>2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ,</p> <p>3) տեքստային ցուցիչը տեղաշարժելով կատարելում է ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, փոփոխություններ,</p> <p>4) մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորման գործողությունները ճիշտ է կատարում,</p> <p>5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ:</p>

Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի տեքստեր մուտքագրելու, ձևավորելու, խմբագրելու տեքստը հավելելու գործողություններ՝ առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Պատրաստել և խմբագրել աղյուսակներ
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) աղյուսակներ կազմելու համակարգչային ծրագրերը և դրանց կիրառումը ներկայացնում է, 2) առաջադրված չափերով կազմում է աղյուսակ և մուտքագրում տվյալներ, 3) աղյուսակում կատարում է ուղղումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) աղյուսակի տվյալների մեջ ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի աղյուսակ կազմելու, ձևավորելու, խմբագրելու, տվյալներ մուտքագրելու, աղյուսակային տվյալները հավելելու և տվյալների ֆունկցիոնալ կախվածություն ստեղծելու գործողություններ՝ առնվազն 2 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը: Ֆունկցիոնալ կախվածության օրինակ կարող է հանդիսանալ թվաբանական գործողությունների ամփոփումը, վերափոխումը (օրինակ՝ տոկոսի վերածելը) և այլն: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Ուսումնառության ընթացքում կիրառվում է տեսական և գործնական ուսուցման եղանակները: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով նաև Աուօթշեյփս (Autoshapes) պատուհանի պատրաստի ձևերը, 2) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 3) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 4) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 5) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 6) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի նախապատրաստել ծրագիրը՝ ըստ առաջադրանքի գրաֆիկական օբյեկտներ, կանոնավոր պատկերներ, տեքստային բլոկներ գծագրելու, խմբագրելու, տվյալներ մուտքագրելու, խմբավորելու, ձևավորելու գործողություններ՝ առնվազն 3 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 5	Համակարգչային ծրագրերով կազմակերպել ցուցադրություն
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը ճիշտ է ներկայացնում, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար,

	5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի օգտվելով պատուհանային կառուցվածքից նախապատրաստել ցուցադրական ծրագիրը՝ թվային և տեքստային տվյալներ մուտքագրելու, խմբագրելու, նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, աղյուսակային և գրաֆիկական տվյալներ ներբեռնելու, ձևավորելու գործողություններ՝ առնվազն 2 հիմնական ծրագրում կատարելով նույն գործառույթը:</p> <p>Կառաջադրվի ազատ թեմայի ներկայացման համար պատրաստել ցուցադրություն և ներկայացնել՝ պահպանելով թեմայի տրամաբանական կապն ու հաջորդականությունը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է Հիսթորի (History), Ֆևորիթս (Favorites), Սթոփ (Stop), Ռիֆրեշ (Refresh) հրամանների, Բեք (Back) և Ֆորվարդ (Forward) կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստերի և գործնական առաջադրանքների միջոցով: Ուսանողին կհանձնարարվի ներկայացնել համացանցի կառուցվածք, օգտագործման նպատակների բազմազանությունը,

	<p>համացանցի միջոցով կարգավորման ենթա հնարավոր հարցերը: Ուսանողին կհանձնարարվի մուտք գործել ինտերնետային ծրագիր՝ փնտրել առաջադրված տվյալները, ներբեռնել, օգտագործել և պահպանել տվյալներ: Կառաջադրվի որոշակի տեղեկատվություն փոխանցել սոցիալական կայքերի միջոցով կամ բաշխել ըստ հասցեականության:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե ուսանողը հիմնականում ճիշտ է պատասխանում հարցերին և ամբողջությամբ ճիշտ է կատարում գործնական հանձնարարությունները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումը կատարվում է գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական գրականություն, համակարգիչ և համապատասխան ծրագրեր:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-2-5-22-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ Տեսական ուսուցում՝ 22 ժամ Գործնական աշխատանք՝ 50 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
Ուսումնառության արդյունքները	<p>Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝</p> <p>1) ներկայացնի հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը,</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2) ներկայացնի կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը, 3) կատարի շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ, 4) բնութագրի կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատի օգտագործման արդյունավետությունը, 5) կատարի ծախսերի հաշվարկ, ձևավորի ապրանքի /ծառայության/ գինը, 6) մշակի բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր, 7) հաշվի հարկեր, տուրքեր, կազմի ֆինանսական հաշվետվություններ;
Մոդուլի գնահատման կարգը	<p>Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է</p>
Ուսումնառության արդյունք 1	<p>Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկումների և անհատական գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Քննարկումների ընթացքում բացահայտվում է բիզնես-գաղափարի և բիզնես-գործունեության հիմնական հասկացությունների վերաբերյալ ուսանողների յուրացրած գիտելիքների մակարդակը, իսկ գործնական հանձնարարությունների միջոցով նրանք ըստ իրավիճակի ներկայացնում և հիմնավորում են կոնկրետ բիզնես-գաղափար, որոշակիացնում են իրենց նախընտրած գործունեության տեսակը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Բիզնես-գաղափարը որպես բիզնես-գործունեության մեկնակետ, դրա ձևավորման նախադրյալները: Բիզնես-գաղափարի իրատեսությունը հիմնավորող ցուցիչները: Օրենսդրական դաշտի պահանջները հաշվի առնելու</p>

	<p>կարևորությունը: Գործարար միջավայրի օբյեկտիվ գնահատման կարևորությունը և մոտեցումները: Սեփական գործարար հնարավորությունների բացահայտումը և անաչառության կարևորությունը: Բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի ոլորտի ընտրությունը: Տեսլականի, նպատակի և ռազմավարության հստակ և հիմնավորված ձևակերպումը: Վերջնական բիզնես-գաղափարի գնահատումը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե քննարկումների ընթացքում ուսանողը ցուցաբերում է հիմնավորված եզրահանգումներ անելու ունակություն, իսկ գործնական առաջադրանքների ընթացքում ներկայացնում է տվյալ իրավիճակում առավել նախընտրելի ու հիմնավորված լուծումներ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Պարապմունքների անհրաժեշտ փուլերում անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան՝ հետագա քննարկման ուղղությունները ձևավորելու համար:</p> <p>Անհրաժեշտ է ունենալ ֆլիպչարտ, գունավոր թղթեր, ամրակներ, տարբեր գույնի մարկերներ, ուսուցողական իրավիճակների նկարագրեր, բիզնես-գաղափարների հաջողված օրինակներ, տեսլականի, նպատակի և ռազմավարության ուսուցողական ձևակերպումներ՝ նաև ոչ հստակ ձևակերպված:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) կազմակերպության կազմակերպական-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է, 9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է,

	<p>10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է,</p> <p>11) կազմակերպության կառավարմանն առընչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է,</p> <p>12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է,</p> <p>13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների և գործնական հանձնարարականների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվում է տարբեր կազմակերպչա-իրավական ձև ունեցող կազմակերպությունների, դրանց կառավարման առանձնահատկությունների վերաբերյալ ուսանողի գիտելիքները, իսկ գործնական հանձնարարությունների միջոցով ուսանողը պետք է տրված պայմաններին համապատասխան կազմի տարբեր փաստաթղթեր: Գործնական հանձնարարությունները նպատակահարմար է առաջադրել ըստ ուսուցման փուլերի: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Կազմակերպության հասկացությունը և բնութագիրը: Կազմակերպությունների տիպերը, դրանց բնութագրիչ առանձնահատկությունները: Կազմակերպությունների ստեղծման ու գրանցման կարգը: Գործընթացի օրենսդրական կարգավորումը: Կազմակերպության կանոնադրությունը: Կազմակերպության կառավարման խնդիրները, ֆունկցիաները: Կառավարման ոճերը, դրանց առանձնահատուկ գծերը: Կառավարման ապարատի կառուցվածքը, ստորաբաժանումները: Կառավարման բաժինների առանձնացման սկզբունքները: Աշխատանքի բաժանման անհրաժեշտությունը, աշխատատեղերի ձևավորման մոտեցումները տարբեր մեծության կազմակերպություններում: Կազմակերպության փաստաթղթային տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը, փաստաթղթերի ձևավորման կարգը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքները կատարվում է հիմնականում ճիշտ, ոչ էական թերություններով, իսկ գործնական առաջադրանքները տրված պայմաններին համապատասխան կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ուսուցման ընթացքում անհրաժեշտ է կիրառել առանձին իրավիճակների խմբային քննարկումներ:</p> <p>Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական ու ցուցադրական նյութեր, տարբեր փաստաթղթերի նմուշներ, առանձին կազմակերպություններում աշխատանքի բաժանման, աշխատողների ֆունկցիաների սահմանման օրինակներ:</p>

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4ՓԻ (4P) և 7ՓԻ (7P)/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքների, խմբային քննարկումների և գործնական հանձնարարությունների հիման վրա: Թեստերի միջոցով ստուգվելու է շուկայի վերաբերյալ հիմնական հասկացությունների ճիշտ ընկալման ուսանողի կարողությունը, իսկ գործնական առաջադրանքների միջոցով նա կատարելու է իրավիճակին համապատասխան եզրահանգումներ /հնարավորության դեպքում կարող են օգտագործվել նաև ուսանողների ինքնուրույն դիտարկումների ու հետազոտությունների արդյունքները/: Արդյունքները անհրաժեշտ է քննարկել խմբում:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Շուկայի բնութագիրը: Շուկայի հետազոտության անհրաժեշտությունը և հիմնական ուղղությունները: Շուկայի հետազոտության գործընթացը: Շուկայական պահանջարկի գնահատումը: Շուկայի վրա ազդող գործոնները, գնորդի վարքագիծը: Մրցակցություն, դրա գնահատումը: Շուկայի հատվածավորումը: Մարքեթինգի 4 և 7 P-երը: Մարքեթինգային ռազմավարության էությունը և մշակման կարևորությունը:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը թեստային և գործնական առաջադրանքները ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում, իսկ խմբային քննարկումների ընթացքում ցուցաբերում է իրավիճակին հիմնավորված արձագանքելու ունակություններ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Ամբողջ ուսուցման ընթացքում ըստ իրավիճակների անհրաժեշտ է կիրառել մտազրոհի տեխնիկան: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, շուկայական իրավիճակների նկարագրեր, տիպական իրավիճակներում առավել հիմնավորված լուծումների օրինակներ, գործնական կիրառություն ունեցող փաստաթղթերի նմուշներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առնչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,

	<p>11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է խմբային քննարկումների և գործնական առաջադրանքների հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է ըստ ռեսուրսների տարբեր խմբերի հաշվել առավել ընդհանուր նշանակություն ունեցող ցուցանիշները: Նպատակահարմար է գործնական առաջադրանքները հանձնարարել փուլերով՝ ըստ ռեսուրսների խմբերի: Քննարկումների ընթացքում նրանք ոչ միայն գնահատելու են ստացված արդյունքները, այլ նաև առաջարկելու են լուծումների սեփական տարբերակները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Կազմակերպության ռեսուրսների ընդհանուր բնութագիրը: Նյութական, աշխատանքային և ֆինանսական ռեսուրսներ, դրանց կազմը: Հիմնական կապիտալ և շրջանառու կապիտալ: Ֆինանսական ռեսուրսներ: Ռեսուրսների մեծությունը բնութագրող ցուցանիշները: Ռեսուրսների օգտագործման մակարդակը բնութագրող ցուցանիշները: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե առաջադրանքները մեթոդապես ճիշտ են կատարվում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, գործնական հանձնարարությունների փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 5	<p>Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում,

	<p>6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում,</p> <p>8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը,</p> <p>9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում,</p> <p>10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է,</p> <p>11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է շարունակական գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է ըստ ծախսերի առանձին հոդվածների կատարել միավոր արտադրանքի կամ ծառայության համար դրանց հաշվարկներ և որոշել ինքնարժեքն ու գինը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման հետ կապված ծախսերի հասկացությունը: Ուղղակի և անուղղակի ծախսեր, կայուն և փոփոխական ծախսեր: Ծախսերի մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը: Ծախսերի հաշվապահական ձևակերպման կարգը: Անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառման կազմակերպումը: Միավորի ինքնարժեքի ծախսային հոդվածները: Ինքնարժեքի հաշվարկը: Շահույթի նորմայի հասկացությունը և կիրառումը: Արտադրանքի գնի մեծության հաշվարկը: Անհատական գնից շուկայական գնին անցման գործընթացը: Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե հաշվարկները կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, գործնական հանձնարարությունների փաթեթներ, հաշվարկների կատարման ընթացքում օգտագործվող օրինակելի ձևաթղթեր:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
Կատարման չափանիշներ	<p>1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է,</p>

	<p>3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) ճիշտ է կատարում ՍՎՕԹ (SWOT) վերլուծություն,</p> <p>5) ՍՎՕԹ (SWOT) վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում,</p> <p>6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է,</p> <p>7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է,</p> <p>8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել,</p> <p>9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է կազմված բիզնես պլանի հիման վրա, որում պետք է արտացոլված լինեն նախատեսված բիզնես գործունեության վերաբերյալ բոլոր հայտնի տեղեկությունները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Բիզնես պլանի բովանդակությունը և բաժիններում ներառվող հարցերը: Բիզնես պլանի կազմման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալները, դրանց աղբյուրները: SWOT վերլուծության արդյունքների կիրառումը պլանը կազմելու ժամանակ: Բիզնես պլանի կատարման գործողությունների ծրագիրը, դրա կազմման մոտեցումները: Գործողությունների ժամանակացույցը: Պլանի կատարման հնարավոր ռիսկերը, դրանց հաղթահարման միջոցառումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե պլանը կազմված է ճիշտ և հիմնավորված:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ բիզնես պլանի բովանդակությանը համապատասխան ձևաթղթեր, մեթոդական հանձնարարականներ, պլանը կազմելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 7	<p>Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ</p>
Կատարման չափանիշներ	<p>1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում,</p>

	<p>2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում,</p> <p>4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում,</p> <p>5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին,</p> <p>6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում,</p> <p>8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է շարունակական գործնական առջադրանքների կատարման հիման վրա: Ուսանողներին հանձնարարվելու է հաշվել հարկերի և տուրքերի գումարները, լրացնել ֆինանսական հաշվետվություններ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող հարկերի և տուրքերի տեսակները, դրանց տնտեսական նշանակությունը: Հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները: Հարկերի հաշվարկման կարգը և դրույքաչափերը: Հարկատուների պատասխանատվությունը հարկային օրենսդրության պահանջների պահպանման համար: Ֆինանսական հաշվետվությունների տեսակները, հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման կարգը: Ստուգումների անցկացումը, կարգը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը դրական է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքները ճիշտ է կատարում:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, հարկերի վերաբերյալ օրենքներ և նորմատիվ փաստաթղթեր, մեթոդական նյութեր, հաշվետվությունների ձևաթղթեր, հաշվարկները կատարելու համար օգտագործվող ելակետային նյութերի փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆ: ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱԿԱՐԴԱԿ»

Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-001
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ բավարար գիտելիքներ ավիացիայի ոլորտում մասնագիտական անգլերենի կիրառման վերաբերյալ, ինչպես նաև նրա մոտ ձևավորել կարգավարական աշխատանքների իրականացման ժամանակ մասնագիտական եզրույթները ճիշտ կիրառելու, տեղեկատվությունը ճիշտ ընկալելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	180 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 87 ժամ գործնական աշխատանք՝ 93 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի անգլերեն լեզվի դերն ու կիրառման առանձնահատկությունները ավիացիայում, 2) կիրառի անհրաժեշտ ավիացիոն եզրույթաբանությունը համաձայն միջազգային Dok 4444 փաստաթղթի, 3) կիրառի ավիացիոն տերմինաբանությունը ստանդարտ, ոչ ստանդարտ և վթարային իրավիճակներում համաձայն օդային երթևեկության կանոնների:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել անգլերեն լեզվի դերն ու կիրառման առանձնահատկությունները ավիացիայում
Կատարման չափանիշներ	1) քաղաքացիական ավիացիայի աշխատանքներում հաղորդակցման միասնական լեզվի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) մասնագիտական առումով հաղորդակցման միասնական լեզվի առանձնահատկությունների առկայության իրողությունը ճիշտ է մեկնաբանում,

	<p>3) հիմնավորում է անգլերենի՝ որպես հաղորդակցման միասնական լեզվի կիրառման փաստը, դրա հետ անհրաժեշտաբար կատարվելիք աշխատանքները,</p> <p>4) տիրապետում է անգլերեն լեզվի քերականական կառուցվածքին և առանձնահատկություններին,</p> <p>5) կապի և հաղորդակցման ընթացքում քերականորեն ճիշտ է օգտագործում ավիացիոն տերմինաբանությունը:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների կատարման հիման վրա: Ուսանողին կտրվեն հարցեր անգլերեն լեզվի քերականական կառուցվածքի, առանձնահատկությունների, կապի և հաղորդակցման ընթացքում քերականորեն ճիշտ օգտագործվող ավիացիոն տերմինաբանության մասին, իսկ գործնական առաջադրանքների միջոցով ստուգվելու է դրանց կիրառման որոշակի իրավիճակներում ուսանողի պատրաստվածությունը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Ավիացիոն փոխադրումների աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման գործընթացներում հաղորդակցության միասնական լեզվի կիրառման անհրաժեշտությունը: Որպես միասնական լեզու անգլերեն լեզվի նշանակությունը և ընտրման հիմնավորումը: Անգլերեն լեզվի նշանակությունը քաղավիացայի թռիչքային անվտանգության, մասնագիտական հաղորդակցման ապահովման համար: Անգլերեն լեզվի քերականական կառուցվածքն օգտագործման և արտահայտման մեջ: Ավիացիոն տերմինաբանությունը և քերականությունը մասնագիտական գործունեության մեջ:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին և կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքերի միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, պլակատներ, տեսաֆիլմեր, աուդիոձայնագրություններ, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 18 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կիրառել անհրաժեշտ ավիացիոն եզրույթաբանությունը համաձայն միջազգային Doc 4444 փաստաթղթի</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>1) լեզվի կիրառման վերաբերյալ Doc 4444 փաստաթղթի պահանջները ճիշտ է մեկնաբանում,</p>

	<p>2) ճիշտ է օգտագործում ավիացիոն տերմինաբանությունը անձնակազմի հետ կապի ընթացքում,</p> <p>3) ճիշտ է օգտագործում ստանդարտ տերմինաբանությունը կապ պահպանելու ընթացքում,</p> <p>4) իմաստային առումով ճիշտ է հասկանում անձնակազմի տված տեղեկատվությունը և հարցադրումները,</p> <p>5) ապահովում է անգլերեն լեզվի աշխատանքային չորրորդ մակարդակի իմացություն:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է հարց ու պատասխանի և գործնական առաջադրանքների կատարման հիման վրա: Ուսանողին կտրվեն հարցեր անձնակազմի հետ կապի կազմակերպման և առանձնահատկությունների մասին: Կառաջադրվի ավիացիոն տերմինաբանության հիման վրա կատարել գործնական աշխատանք:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Լեզվի կիրառման վերաբերյալ Doc 4444 փաստաթղթի պահանջները: Ավիացիայի բնագավառում անգլերեն լեզվով օգտագործվող ստանդարտ տերմինաբանությունը: Մասնագիտական տարբեր իրավիճակներում անգլերեն տերմինների կիրառման առանձնահատկությունները: Անգլերեն լեզվի աշխատանքային 4-րդ մակարդակի չափանիշները և ապահովման գործընթացի մեթոդաբանությունը: Տիպային աշխատանքային իրավիճակները և դրանցում աշխատելու գործնական չափանիշները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին և կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքերի միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ, տեղեկատու նյութեր, աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր և լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	<p>Կիրառել ավիացիոն տերմինաբանությունը ստանդարտ, ոչ ստանդարտ և վթարային իրավիճակներում համաձայն օդային երթևեկության կանոնների</p>
Կատարման չափանիշներ	<p>1) ստանդարտ, ոչ ստանդարտ և վթարային իրավիճակներում ճիշտ է կողմնորոշվում և արձագանքում՝ օգտագործելով ավիացիոն տերմինաբանությունը համաձայն միջազգային կանոնակարգի,</p> <p>2) ճիշտ է կարդում և հասկանում ավիացիոն փաստաթղթերը, արձագանքում դրանց,</p>

	3) ապահովում է անգլերեն լեզվի աշխատանքային չորրորդ մակարդակի իմացություն:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել գործնական առաջադրանք կիրառելու ավիացիոն տերմինաբանությունը ստանդարտ, ոչ ստնդարտ և վթարային իրավիճակներում՝ համաձայն օդային եթևեկության կանոնների և միջազգային կանոնակարգի: Միաժամանակ կստուգվի ուսանողի կողմից ավիացիոն փաստաթղթերի իմացությունը և արձագանքումը դրանց: Ուսանողին կառաջադրվի կատարել գործնական աշխատանք՝ վարժասարքի վրա անձնակազմի հետ կապի ժամանակ՝ կախված իրավիճակից:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Միջազգային կանոնակարգի պահանջները ստանդարտ, ոչ ստնդարտ և վթարային իրավիճակներում օգտագործվող տերմինաբանության վերաբերյալ: Հիմնական ավիացիոն փաստաթղթերը, դրանց հետ աշխատանքը անգլերեն լեզվի աշխատանքային 4-րդ մակարդակի սահմաններում:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքերի միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ, աշխատանքի կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր և լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 45 ժամ գործնական աշխատանք՝ 45 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՕԴԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-002
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին բավարար գիտելիքներ տալ ներկայիս տնտեսական կապերի իրականացման, դրանց զարգացման համար օդային տրանսպորտի ունեցած յուրահատուկ դերի ու կարևորության մասին, ինչը առանձնահատուկ նշանակություն ունի ոչ միայն զուտ տնտեսության, այլ նաև հասարակական կյանքի բացառապես բոլոր բնագավառների նորմալ աշխատանքի համար: Առանձին իրավիճակներում օդային տրանսպորտի հնարավորությունների օգտագործումը նաև անփոխարինելի է:

Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 28 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի օդային տրանսպորտի նշանակությունը երկրի տնտեսության զարգացման համար, 2) բնութագրի օդային տրանսպորտի գործունեությունը, 3) ներկայացնի օդային ընկերությունների ծախսերը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել օդային տրանսպորտի նշանակությունը երկրի տնտեսության զարգացման համար
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական ավիացիայի բացառիկ ռազմավարական նշանակությունը արտերկրի հետ Հայաստանի տրանսպորտային հաղորդակցության կայունության ապահովման և զարգացման հարցում, 2) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային ծառայությունների նշանակությունը տարբեր երկրների միջև տնտեսական ինտեգրացիոն կապերի զարգացման համար, 3) ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտի առանձնահատուկ դերը երկրի տնտեսության զարգացման գործում, 4) ճիշտ է ներկայացնում օդային տրանսպորտի համաշխարհային շուկան և զարգացման միտումները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ավիաընկերության մրցունակության կարևորագույն գործոնները, 6) ճիշտ է ներկայացնում օդային տրանսպորտի համաշխարհային շուկայի մրցունակությունը ձևավորող գործոնները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Ուսանողներին կառաջադրվեն որոշակի իրավիճակներ, որոնցում անհրաժեշտ կլինի կիրառել ժամանակակից օդային տրանսպորտի նշանակության, զարգացման միտումների, տրանսպորտային ծառայությունների նշանակության, օդային տրանսպորտի համաշխարհային շուկայի և զարգացման միտումների, ավիաընկերությունների գործառույթների և մրցունակության վրա ազդող հիմնական գործոնների վերաբերյալ գիտելիքները:

	<p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ժամանակակից քաղաքացիական ավիացիայի բացառիկ ոազմավարական նշանակությունը Հայաստանի Հանրապետության համար, ✓ տրանսպորտային ծառայությունների նշանակությունը, առանձնահատկությունները, մատուցվող ծառայությունների որակի գնահատումը, ✓ օդային տրանսպորտի համաշխարհային շուկան և զարգացման հիմնական միտումները, ✓ ԵԱՏՄ երկրների օդային տրանսպորտի ծառայությունների զարգացման հիմքերը, ✓ ավիաընկերության հիմնական գործառույթները, դրանց մրցունակության կարևորագույն գործոնները, ✓ օդային տրանսպորտի համաշխարհային շուկայի կառուցվածքը և մրցունակությունը ձևավորող գործոնները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկումների ընթացքում ընդհանուր գծերով ճիշտ է կողմնորոշվում և առաջ է քաշում հիմնավորված տարբերակներ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	<p>Բնութագրել օդային տրանսպորտի գործունեությունը</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է վերլուծում ՀՀ –ում օդային տրանսպորտով ուղևորափոխադրումների /ուղևորաշրջանառության/ վիճակը, 2) ճիշտ է վերլուծում ՀՀ –ում օդային տրանսպորտով բեռնափոխադրումների /բեռնաշրջանառության/ վիճակը, 3) ճիշտ է ներկայացնում Եվրասիական տնտեսական միության շրջանակներում օդային տրանսպորտի ծառայությունների շուկայի ձևավորումը, 4) հիմնավորում է ՀՀ –ում օդային տրանսպորտում ցածրաձախ օդընկերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Քննարկման համար առաջադրվելու է փաստացի իրավիճակներ ՀՀ –ում օդային տրանսպորտով ուղևորափոխադրումների /ուղևորաշրջանառության/ և</p>

	<p>բեռնափոխադրումների /բեռնաշրջանառության/ վիճակագրական տվյալների վերլուծությունների և արդյունքների, Եվրասիական տնտեսական միության շրջանակներում օդային տրանսպորտի միասնական ծառայությունների և շուկայի ձևավորման, ՀՀ –ում օդային տրանսպորտում ցածրածախս օդընկերությունների զարգացման անհրաժեշտության և առկա վիճակի վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ՀՀ –ում օդային տրանսպորտով ուղևորափոխադրումների /ուղևորաշրջանառության/ և բեռնափոխադրումների /բեռնաշրջանառության/ վիճակագրական տվյալների վերլուծությունը և արդյունքների գնահատումը, ✓ Եվրասիական տնտեսական միության շրջանակներում օդային տրանսպորտի ծառայությունների միասնական շուկայի ձևավորման անհրաժեշտությունը և նախադրյալները, ✓ ՀՀ –ում օդային տրանսպորտում ցածրածախս օդընկերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը, տնտեսական հիմքերը և միտումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Ներկայացնել օդային ընկերությունների ծախսերը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հաստատուն ծախսերի ձևավորումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում փոփոխական ծախսերի ձևավորումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում օդակայանային թռիչքների ու վայրէջքների վճարները, 4) ճիշտ է ներկայացնում օդակայանային (ավիացիոն) անվտանգության ապահովման վճարները, 5) ճիշտ է ներկայացնում օդային տրանսպորտի առևտրային սպասարկման վճարները, 6) ճիշտ է ներկայացնում օդանավի լրացուցիչ սպասարկման վճարները, 7) ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի վրա ծախսերը,

	<p>8) ճիշտ է ներկայացնում օդանավարկության վճարները և օդերևութաբանական ծառայությունները,</p> <p>9) ճիշտ է ներկայացնում ուղևորների փոխադրական սակագների ձևավորումը:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է թեստ՝ օդային ընկերությունների հաստատուն և փոփոխական ծախսերի ձևավորման, դրանց վրա ազդող հիմնական գործոնների, օդակայանային թռիչքների ու վայրէջքների վճարների ձևավորման բաղկացուցիչների, օդային տրանսպորտի առևտրային սպասարկման վճարների ձևավորման, տարբեր ծախսերի և սակագների ձևավորման հիմքերի վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ հաստատուն և փոփոխական ծախսերի ձևավորման հիմքերը և բաղկացուցիչները, ✓ օդակայանային թռիչքների ու վայրէջքների, օդակայանային (ավիացիոն) անվտանգության ապահովման վճարների ձևավորման հիմքերը, ✓ օդային տրանսպորտի առևտրային սպասարկման և օդանավի լրացուցիչ սպասարկման վճարների ձևավորման հիմքերը, ✓ վառելիքաքսանյութերի վրա կատարվող ծախսերը, ✓ օդանավարկության վճարները և օդերևութաբանական ծառայությունների, ուղևորների փոխադրական սակագների ձևավորման հիմքերը և կառուցվածքը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում առաջադրանքը: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական բացթողումներ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՕԴԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-003

Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալ օդային երթևեկության միջազգային իրավական կարգավորումների մասին, ինչպես նաև ձևավորել որոշակի գործնական հմտություններ այդ իրավական փաստաթղթերի համապատասխան դրույթները ճիշտ կիրառելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	62 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 44 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի կոնվենցիան, 2) ներկայացնի կոնվենցիայի լրացում 1. «Ավիացիոն անձնակազմին վկայականների տրամադրում», 3) ներկայացնի կոնվենցիայի լրացում 2. «Թռիչքների կանոններ», 4) ներկայացնի կոնվենցիայի լրացում 11. «Օդային երթևեկության սպասարկումը», 5) ներկայացնի «Փաստաթուղթ 4444 – Օդային երթևեկության կազմակերպումը» (Doc4444 ATM):
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի կոնվենցիան
Կատարման չափանիշներ	1) քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային իրավական կարգավորումների անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) միջազգային իրավական կարգավորումների պահանջների պահպանման գերակայությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 3) ճիշտ է ներկայացնում Կոնվենցիայի կազմը, 4) ճիշտ է պարզաբանում Կոնվենցիայի բաղադրիչների բովանդակությունը, 5) ճիշտ է բացատրում օդային երթևեկության հետ կապված հողվածների բնութագիրը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ

	<p>որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է կիրառեն կոնվենցիայի մասնագիտությանը վերաբերվող համապատասխան հոդվածները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Կոնվենցիայի անհրաժեշտությունը, նպատակը, խնդիրները և դերը միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի գործունեության մեջ: Կոնվենցիայի բովանդակությունը, բաժինների կազմը, ներառվող հոդվածները: Կոնվենցիայի հիմնական հոդվածների նշանակությունը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կոնվենցիան:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Ներկայացնել կոնվենցիայի լրացում 1. «Ավիացիոն անձնակազմին վկայականների տրամադրում»</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) լրացում 1-ի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ճիշտ է ներկայացնում վկայական ստանալու մինիմալ ստանդարտները, 3) ճիշտ է ներկայացնում վկայական ստանալու թեկնածուների նկատմամբ պահանջները, 4) ճիշտ է ներկայացնում վկայականի ժամկետը երկարացնելու պահանջները:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները:</p> <p>Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է կարգավարներին վկայական տրամադրելու պահանջների և պայմանների հետ կապված իրավիճակներում ճիշտ կիրառել լրացում 1-ի համապատասխան կետերը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Վկայականների տրամադրելու անհրաժեշտությունը, պահանջները, պայմանները և ժամկետները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կովենցիայի լրացում 1-ը:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ռիսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կովենցիայի լրացում 2. «Թռիչքների կանոններ»
Կատարման չափանիշներ	1) լրացում 2-ի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ճիշտ է բնութագրում թռիչքների տեսակները, 3) ճիշտ է բացատրում է թռիչքների տեսակների հետ կապված կարգավարման ընթացքի տարրերը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է բացատրել թռիչքների կանոնների տեսակները, նրանց ճիշտ կիրառումը տարբեր իրավիճակներում: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Թռիչքների գործընթացի կանոնակարգման անհրաժեշտությունը և կարևորությունը: Թռիչքների կանոնների տեսակները, կիրառման անհրաժեշտությունը և պայմանները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը կանոնների կիրառման հիմնավորում է առաջարկում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կովենցիայի լրացում 2-ը:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ռիսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կովենցիայի լրացում 11. «Օդային երթևեկության սպասարկումը»
Կատարման չափանիշներ	1) լրացում 11-ի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ճիշտ է բնութագրում օդային սպասարկման առանցքային հարցերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում օդային սպասարկման նպատակով միջազգային ստանդարտները և կանոնակարգումը:

<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է բացատրել օդային երթևեկության սպասարկման առնցքային հարցերը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Օդային երթևեկության սպասարկման տեսակները, միջազգային ստանդարտները և կանոնակարգումը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը օդային երթևեկության սպասարկման տեսակների կիրառումը հիմնավորում է:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կովենցիայի լրացում 11-ը:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 5</p>	<p>Ներկայացնել «Փաստաթուղթ 4444 – Օդային երթևեկության կազմակերպումը» (Doc4444 ATM)</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում օդային երթևեկությունը սպասարկող կարգավարական մարմինների գործող ընթացակարգերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում օդային երթևեկությունը սպասարկող կարգավարական մարմինների կարգավարման տեսակները ըստ միջազգային ստանդարտների:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ, որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է կիրառեն սպասարկող կարգավարական մարմինների գործունեությունը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Օդային երթևեկությունը սպասարկող կարգավարական մարմինների գործող ընթացակարգը, կարգավարման տեսակները ըստ միջազգային ստանդարտների:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Փաստաթուղթ 4444-ը, Կովենցիայի լրացում 2-ը:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Մ Ո Ղ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Օ Ղ Ա Յ Ի Ն Ե Ր Թ Ե Կ Ե Կ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Ն Ե Ր Ք Ի Ն Ի Ր Ա Վ Ա Կ Ա Ն Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ո Ր Ո Ւ Մ Ն Ե Ր Ը»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-004
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալ օղային երթևեկության ներքին իրավական կարգավորումների մասին, ինչպես նաև ձևավորել որոշակի գործնական հմտություններ այդ իրավական փաստաթղթերի համապատասխան դրույթները ճիշտ կիրառելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	62 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 44 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-003 «Օղային երթևեկության միջազգային իրավական կարգավորումները» մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի Հայաստանի Հանրապետության «Ավիացիայի մասին» օրենքը, 2) ներկայացնի Հայաստանի Հանրապետության «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի բնութագիրը, 3) ներկայացնի ՀՀ «Օղային տարածքի կազմակերպման կարգը», 4) ներկայացնի Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական ավիացիայի կոմիտեի կողմից ներկայացված օղային տարածքը սպասարկող կարգավարի վկայական ստանալու պահանջները և կարգը, 5) ներկայացնի Հայաստանի Հանրապետության թռիչքների կանոնները:

Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության «Ավիացիայի մասին» օրենքը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) քաղաքացիական ավիացիայի ներքին իրավական կարգավորումների անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ազգային և միջազգային իրավական ակտերի համաձայնեցման կարևորությունը հիմնավորում է, 3) ճիշտ է ներկայացնում օրենքի բովանդակությունը, 4) ճիշտ է բացատրում օդային երթևեկության հետ կապված հողվածների բնութագիրը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է կիրառեն օրենքի համապատասխան հողվածները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Քաղաքացիական ավիացիայի գործունեության իրավական կարգավորումների անհրաժեշտությունը, նպատակը, խնդիրները, իրավական ակտերի տեսակները, դրանց փոխադարձ կապը: Ավիացիայի մասին ՀՀ օրենքի բովանդակությունը, բաժինների կազմը, ներառվող հողվածները, կապը միջազգային իրավական փաստաթղթերի հետ: Օրենքի հիմնական հողվածների կիրառման առանձնահատկությունները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Օրենքը: Առանձին պարապմունքներ նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի բնութագիրը

Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է պարզաբանում «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի նշանակությունը, 2) ճիշտ է բացատրում է «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի հոդվածների նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում օդային սպասարկման հետ կապված «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի բաժինները, 4) հիմնավորում է «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի համապատասխանությունը միջազգային և ազգային իրավական ակտերի պահանջներին, 5) հիմնավորում է «Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի պահանջների կիրառումը կարգավարական աշխատանքների ընթացքում:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առաջնային ինֆորմացիայի առնվազն 3 տեսակներ, որոնց կիրառման մանրամասները պետք է ներկայացվի անհրաժեշտ հիմնավորումներով:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթղթի հոդվածների նշանակությունը և նպատակը: Փաստաթղթի բաժինների կազմը, կապը միջազգային և ազգային իրավական փաստաթղթերի հետ:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը փաստաթղթի պահանջների կիրառումը կարգավարական աշխատանքների ընթացքում հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Աերոնավիգացիոն տեղեկատվության հրապարակման» փաստաթուղթը:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ՀՀ «Օդային տարածքի կազմակերպման կարգը»
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է մեկնաբանում օդային երթևեկության սպասարկման օդային տարածքների Էյ, Բի, Սի, Դի, Ի (A, B, C, D, E), կարգավարական գոտի (CTR), կարգավարական շրջան (CTA), վտանգավոր տարածք (D), սահմանափակ օգտագործման տարածք (R) դասերը, 2) ճիշտ է բնութագրում օդային տարածքում երթևեկության հոսքի ուղղորդման համար սահմանված երթուղիները, 3) ճիշտ է բացատրում օդային տարածքի կառուցվածքը, 4) ճիշտ է բացատրում օդային տարածքի տարրերի օգտագործումը, 5) ճիշտ է բացատրում օդանավակայանների շրջակայքում կառուցվող շենքերի, շինությունների և այլ օբեկտների նկատմամբ պահանջները, սահմանափակումները և արգելափակումները, 6) հիմնավորում է սույն կարգի համապատասխանությունը միջազգային և ազգային իրավական ակտերի պահանջներին:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող օդային տարածքի դասերը, որոնց վերաբերյալ պետք է ներկայացվի համապատասխան եզրահանգումներ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Օդային տարածքի կազմակերպման կարգի նշանակությունը և նպատակը: Օդային տարածքի կառուցվածքը, տարրերի օգտագործումը, օբեկտների նկատմամբ պահանջները, սահմանափակումները և արգելափակումները, համապատասխանությունը միջազգային և ազգային իրավական ակտերի պահանջներին:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը փաստաթղթի պահանջների կարգավարական աշխատանքների ընթացքում կիրառման հիմնավոր տեսակետներ է առաջարկում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կարգը: Առանձին պարապմունքներ նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:</p>

ՌԻՍՈՍՏՆԱԿԱՆ ԵՐԱՉԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
ՌԻՍՈՒՄՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4	Ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական ավիացիայի կոմիտեի կողմից ներկայացված օդային տարածքը սպասարկող կարգավարի վկայական ստանալու պահանջները և կարգը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բնութագրում վկայական տալու պահանջները և ընթացակարգը, 2) ճիշտ է նկարագրում վկայականում լրացված կետերի նշանակությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում վկայականի ժամկետի երկարացման, գործունեությունը կասեցման և դադարեցման պայմանները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է քննարկել կարգավարներին վկայական տրամադրելու պահանջների և պայմանների կիրառման համապատասխան կետերը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Վկայականների տրամադրելու պահանջները և ընթացակարգը, լրացվող կետերի նշանակությունը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավորված է ներկայացնում վկայականի ժամկետի երկարացման, գործունեության կասեցման և դադարեցման պայմանները::</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կարգ-ը:
ՌԻՍՈՍՏՆԱԿԱՆ ԵՐԱՉԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ
ՌԻՍՈՒՄՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5	Ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության թռիչքների կանոնները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում թռիչքների կանոնների կիրառումը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում օգտագործվող հասկացությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում թռիչքների կանոնների կատարումը և նախաթռիչքային նախապատրաստությունը,

	<p>4) ճիշտ է բացատրում ուղևորների և ունեցվածքի կարևորությունը թռիչքները իրականացնելիս,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում թռիչքների անվտանգության պետական ծրագրի բաղադրիչները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում թռիչքների անվտանգության ընդունելի մակարդակը,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում թռիչքների անվտանգության պետական ապահովումը:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է բացատրել թռիչքների կանոնների տեսակները, նրանց ճիշտ կիրառումը տարբեր իրավիճակներում:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Թռիչքների կանոնների կիրառումը, օգտագործվող հասկացությունները: Թռիչքների անվտանգության պետական ծրագրի բաղադրիչները, ուղևորների և ունեցվածքի նկատմամբ անվտանգության ընդունելի մակարդակը և պետական ապահովումը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը կանոնների կիրառման հիմնավորում է առաջարկում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Կանոններ-ը:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ,</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ</p>
<p>ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ, ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ»</p>	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-005
Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողին բավարար գիտելիքներ տալ օդանավակայանի, նրա կառուցվածքային ծառայությունների, դրանցում կատարվող աշխատանքների կազմի ու գործառույթների մասին: Այն անհրաժեշտ է լինելու տվյալ մասնագետի ապագա մասնագիտական գործունեության ընթացքում ճիշտ կապեր հաստատելու, տեղեկությունների հասցեականությունը ապահովելու համար:</p>

Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 28 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն
Ռիսկային արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի օդանավակայանները և անհատները, 2) ներկայացնի օդանավակայանի կոնցեպտը կառավարումը, 3) ներկայացնի անհատների և օդանավակայանի տարածքում գործունեության իրականացման կարգը, 4) ներկայացնի օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ռիսկային արդյունք 1	Ներկայացնել օդանավակայանները և անհատները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանը, որպես շինությունների համալիր և դրա նշանակությունը, 2) ճիշտ է բնութագրում միջազգային օդանավակայանը, 3) ճիշտ է բնութագրում ներքին օդանավակայանը, 4) ճիշտ է բնութագրում անհատները, 5) ճիշտ է մեկնաբանում միջազգային և ներքին օդանավակայանների անհատների սերտիֆիկացման անհրաժեշտությունը, 6) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանների կողմից թռիչք-վայրէջքների համար ժամանակահատված (ULOS) տրամադրելու կարգի դրույթները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին առաջադրվելու է թեստ միջազգային և ներքին օդանավակայանների նշանակության, ընդհանուր կառուցվածքի և գործառույթների, անհատների նշանակության, սերտիֆիկացման կարգի, գործառույթների, օդանավակայանների կողմից թռիչք-վայրէջքների համար ժամանակահատված (ULOS) տրամադրելու կարգի դրույթների վերաբերյալ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավակայանի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ✓ միջազգային և ներքին օդանավակայանների գործառույթները և կառուցվածքային առանձնահատկությունները, ✓ անբողբոմի նշանակությունը, հիմնական գործառույթները, ✓ անբողբոմների սերտիֆիկացման նշանակությունը, իրականացման կարգը, ✓ օդանավակայանների կողմից թռիչք-վայրէջքների համար ժամանակահատված (ULOS) տրամադրելու նշանակությունը և տրամադրման կարգի դրույթները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում առաջադրանքը: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական բացթողումներ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	<p>Ներկայացնել օդանավակայանի կոնցեսիոն կառավարումը</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանի կոնցեսիոններին, 2) ճիշտ է ներկայացնում կոնցեսիոն պայմանագրի հիմնական դրույթները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում օդանավակայանների կոնցեսիոն պայմանագրերի հիման վրա օդանավակայանային առանձին ծառայությունների հանձնումը ենթակոնցեսիայի, 4) ճիշտ է պարզաբանում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության վերահսկողությունը կոնցեսիոնների գործունեության նկատմամբ:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Խմբաին քննարկման համար առաջադրվելու է օդանավակայանի կոնցեսիոն կառավարման նշանակության, իրավական հիմքերի, պայմանագրային պարտավորությունների, պատասխանատվության, օդանավակայանների կոնցեսիոն պայմանագրերի հիման վրա</p>

	<p>օդանավակայանային առանձին ծառայությունները ենթակոնցեսիայի հանձնման նշանակության և իրականացման կարգի վերաբերյալ որոշակի տարբերակ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավակայանի կոնցեսիոների նշանակությունը, կոնցեսիոն կառավարման իրականացման իրավական հիմքերը, ✓ կոնցեսիոն պայմանագրի նշանակությունը, հիմնական դրույթները և կիրարկումը, ✓ ենթակոնցեսիայի նշանակությունը և իրականացումը, ✓ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության վերահսկողությունը և իրականացումը կոնցեսիոների գործունեության նկատմամբ: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում առաջարկում է հիմնավոր լուծումներ, ճիշտ է արձագանքում մյուսների կողմից առաջադրված տարբերակներին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Ներկայացնել աերոդրոմի և օդանավակայանի տարածքում գործունեության իրականացման կարգը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում աերոդրոմի և օդանավակայանի տարածքում գործող հրշեջ և փրկարարական ծառայությունները, դրանց գործունեության կարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում աերոդրոմի և օդանավակայանի շրջակայքում շենքերի, շինությունների, հաղորդակցության, բարձր լարման գծերի, ռադիոտեխնիկական միջոցների և այլ օբյեկտների տեղադրման կամ գործունեության իրականացման մանրամասները, 3) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական և ռազմական ավիացիայի օդանավերի համատեղ բազավորման և համատեղ օգտագործման աերոդրոմների ցանկը,

	<p>4) ճիշտ է մեկնաբանում ապահովության, անվտանգության և շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակներով օդանավակայանի օգտագործման որոշակի պայմաններն ու սահմանափակումները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական ավիացիայի օդանավակայանների, սերտիֆիկացված աերոդրոմների, վերգետնյա միջոցների և ծառայությունների ուսումնասիրությունը և տեսչական ստուգումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Խմբին առաջադրվելու է աերոդրոմի և օդանավակայանի տարածքում գործունեության հիմնական տեսակների, իրականացման կարգի և առանձնահատկությունների վերաբերյալ սցենար: Նրանք պետք է յուրաքանչյուր իրավիճակում քննարկեն տարբերակները և առաջարկեն հիմնավոր լուծումներ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ աերոդրոմի և օդանավակայանի տարածքում գործող հրշեջ և փրկարարական ծառայությունների նշանակությունը, դրանց գործունեության կարգը և իրավական հիմքերը, ✓ աերոդրոմի և օդանավակայանի շրջակայքում շենքերի, շինությունների, հաղորդակցության, բարձր լարման գծերի, ռադիոտեխնիկական միջոցների և այլ օբյեկտների տեղադրման կամ գործունեության իրականացման իրավական հիմքերը և կարգը, ✓ քաղաքացիական և ռազմական ավիացիայի օդանավերի համատեղ բազավորման և համատեղ օգտագործման աերոդրոմների ցանկի ձևավորման իրավական հիմքերը և ցանկը, ✓ ապահովության, անվտանգության և շրջակա միջավայրի պահպանության նպատակներով օդանավակայանի օգտագործման որոշակի պայմաններն ու սահմանափակումները, ✓ քաղաքացիական ավիացիայի օդանավակայանների, սերտիֆիկացված աերոդրոմների, վերգետնյա միջոցների և ծառայությունների ուսումնասիրության և տեսչական ստուգումների իրավական հիմքերը և իրականացման կարգը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ակտիվ մասնակցում է և ընդհանուր առմամբ հիմնավոր եզրակացություններ է անում:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական</p>

	աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումները և դրանց ֆունկցիոնալ նշանակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեության կարգավորման իրավական հիմքերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների փոխադարձ կապի ու համագործակցության հիմքերը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է թեստ օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների, դրանց ֆունկցիոնալ նշանակության, հիմնական գործառույթների, փոխադարձ կապի և համագործակցության, կարգավորման իրավական հիմքերի վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավակայանի հիմնական կառուցվածքային ստորաբաժանումները, դրանց ֆունկցիոնալ նշանակությունը, ձևավորման իրավական հիմքերը, ✓ օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեության կարգավորման իրավական հիմքերը, ✓ օդանավակայանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների փոխադարձ կապի ու համագործակցության ապահովման անհրաժեշտությունը, իրավական հիմքերը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում առաջադրանքը:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական

	աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՕԴԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ, ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ, ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-006
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ և բավարար գիտելիքներ տալ օդային տրանսպորտի տարբեր տեսակների, դրանց հնարավորությունների, նշանակվածության, շահագործման առանձնահատկությունների մասին: Այն անհրաժեշտ է լինելու կարգավարի աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնավորված որոշումներ ընդունելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 22 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 32 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարմանը ծառայող քաղաքացիական ավիացիան, 2) ներկայացնի հատուկ ավիացիոն աշխատանքների համար օգտագործվող քաղաքացիական ավիացիան, 3) ներկայացնի գործարարական քաղաքացիական ավիացիան, 4) բնութագրի քաղաքացիական ավիացիայում օգտագործվող թռչող ապարատները, դրանց հիմնական առանձնահատկությունները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարմանը ծառայող քաղաքացիական ավիացիան
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պետական ավիացիան,

	<p>2) ճիշտ է ներկայացնում բեռների օդային տեղափոխման համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ուղևորների և ուղեբեռի օդային տեղափոխման համար նախատեսված քաղաքացիական (կոմերցիոն) ավիացիան,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր նշանակության քաղաքացիական ավիացիան,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսության, շինարարության և տնտեսության այլ ճյուղերում օգտագործվող քաղաքացիական ավիացիան,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում գիտահետազոտական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարմանը ծառայող քաղաքացիական ավիացիայի, բեռների, ուղևորների և ուղեբեռների փոխադրման համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիայի, ընդհանուր նշանակության, գյուղատնտեսության, շինարարության և տնտեսության այլ ճյուղերում օգտագործվող, գիտահետազոտական աշխատանքների համար նախատեսված, քաղաքացիական ավիացիայի նշանակության, գործառույթների և կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ պետական ավիացիայի նշանակությունը, ձևավորումը, իրավական հիմքերը և կիրառումը, ✓ բեռների օդային տեղափոխման համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիայի նշանակությունը, ձևավորումը, իրավական հիմքերը և կիրառումը, ✓ ուղևորների և ուղեբեռի օդային տեղափոխման համար նախատեսված քաղաքացիական (կոմերցիոն) ավիացիայի նշանակությունը, ձևավորումը, իրավական հիմքերը և կիրառումը, ✓ ընդհանուր նշանակության, գյուղատնտեսության, շինարարության և տնտեսության այլ ճյուղերում օգտագործվող, գիտահետազոտական աշխատանքների համար նախատեսված, քաղաքացիական ավիացիայի նշանակությունը, ձևավորումը, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, օդային տրանսպորտի վիճակագրական տվյալներ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	<p>Ներկայացնել հատուկ ավիացիոն աշխատանքների համար օգտագործվող քաղաքացիական ավիացիան</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ավիացիոն-քիմիական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 2) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակներում բժշկական անհետաձգելի օգնության համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 3) ճիշտ է ներկայացնում որոնողափրկարարական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 4) ճիշտ է ներկայացնում օդային նկարահանումների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 5) ճիշտ է ներկայացնում գիտահետազոտական և փորձարարական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր հատուկ ավիացիոն աշխատանքների համար օգտագործվող քաղաքացիական ավիացիայի նշանակության, իրավական հիմքերի, գործառույթների և կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ավիացիոն-քիմիական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները, ✓ արտակարգ իրավիճակներում բժշկական անհետաձգելի օգնության համար նախատեսված ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները,

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ որոնողափրկարարական աշխատանքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները, ✓ օդային նկարահանումների համար նախատեսված ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները, ✓ գիտահետազոտական և փորձարարական աշխատանքների համար նախատեսված ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, օդային տրանսպորտի վիճակագրական տվյալներ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	<p>Ներկայացնել գործարարական քաղաքացիական ավիացիան</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում անհատական թռիչքների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 2) ճիշտ է ներկայացնում կորպորատիվ միջոցառումների համար նախատեսված քաղաքացիական ավիացիան, 3) ճիշտ է ներկայացնում գործարարական ավիացիայում օգտագործվող օդանավերի և ուղղաթիռների մակնշումը և դասակարգումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում գործարարական ավիացիայի չարտերային չվերթների կազմակերպումը և կատարումը, 5) ճիշտ է ներկայացնում գործարարական ավիացիայի գործունեությունը կարգավորող նորմատիվ իրավական դաշտը, 6) ճիշտ է ներկայացնում գործարարական ավիացիայի տարբեր բարդության երթուղիներին ներկայացվող պահանջները և սահմանափակումները:

<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր հատուկ գործարարական քաղաքացիական ավիացիայի նշանակության, իրավական հիմքերի, գործառույթների և կիրառման առանձնահատկությունների վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ անհատական թռիչքների համար նախատեսված ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները, ✓ կորպորատիվ միջոցառումների համար նախատեսված ավիացիայի գործառույթները, իրավական հիմքերը և կիրառման առանձնահատկությունները, ✓ գործարարական ավիացիայում օգտագործվող օդանավերի և ուղղաթիռների տեսակները, մակնշումը և դասակարգումը, ✓ գործարարական ավիացիայի չարտերային չվերթների կազմակերպման և կատարման իրավական հիմքերը և գործընթացները, ✓ գործարարական ավիացիայի գործունեությունը կարգավորող նորմատիվ իրավական դաշտի նշանակությունը և ձևավորումը, հիմնադրույթները, ✓ գործարարական ավիացիայի տարբեր բարդության երթուղիներին ներկայացվող պահանջները և սահմանափակումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, օդային տրանսպորտի վիճակագրական տվյալներ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել քաղաքացիական ավիացիայում օգտագործվող թռչող ապարատները, դրանց հիմնական առանձնահատկությունները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում գազատուրբինային շարժիչով օդանավի տեխնիկական բնութագրերը, մակնշումը և դասակարգումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տուրբոպտուտակային շարժիչով օդանավի տեխնիկական բնութագրերը, մակնշումը և դասակարգումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ուղղաթիռների նշանակությունը, մակնշումը և դասակարգումը, 4) ճիշտ է ներկայացնում թռչող ապարատի ուժային սարքավորման կառուցվածքային առանձնահատկությունները և աշխատանքը, 5) ճիշտ է ներկայացնում թռչող ապարատի ղեկավարման համակարգի տարրերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում թռչող ապարատի ֆյուզելաժի կառուցվածքը, հարմարադասումը, 7) ճիշտ է ներկայացնում օդանավի և ուղղաթիռի վթարափրկարարական համակարգերը, 8) ճիշտ է ներկայացնում օդանավի և ուղղաթիռի հրդեհաշիջման համակարգերը, 9) ճիշտ է ներկայացնում օդանավի մեխանիկական, հիդրավլիկական և էլեկտրահեռակառավարման ղեկավարման համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, 10) հիմնավորում է կարգավարական աշխատանքների ընթացքում թռչող ապարատների սարքավորումների և կառուցվածքի մասին որոշակի մանրամասների տիրապետման անհրաժեշտությունը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր քաղաքացիական ավիացիայում օգտագործվող տարբեր նշանակության թռչող ապարատների, դրանց ընդհանուր կառուցվածքի և աշխատանքի առանձնահատկությունների, տարբեր ֆունկցիոնալ նշանակության համակարգերի աշխատանքի վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ գազատուրբինային շարժիչով օդանավի նշանակությունը, տեխնիկական բնութագրերը, մակնշումը և դասակարգումը,

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ տուրբոպտուտակային շարժիչով օդանավի նշանակությունը, տեխնիկական բնութագրերը, մակնշումը և դասակարգումը, ✓ ուղղաթիռների նշանակությունը, մակնշումը և դասակարգումը, ✓ թռչող ապարատի ուժային սարքավորման կառուցվածքային առանձնահատկությունները և աշխատանքը, ✓ թռչող ապարատի ղեկավարման համակարգի տարրերը և աշխատանքը, ✓ թռչող ապարատի ֆյուզելաժի կառուցվածքը, հարմարադասման առանձնահատկությունները և մեթոդաբանությունը, ✓ օդանավի և ուղղաթիռի վթարափրկարարական, հրդեհաշիջման համակարգերի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը, ✓ օդանավի մեխանիկական, հիդրավլիկական և էլեկտրահեռակառավարման ղեկավարման համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը և աշխատանքը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, օդային տրանսպորտի վիճակագրական տվյալներ, տարբեր մակնիշների ինքնաթիռների տեխնիկական բնութագրեր, տարբեր ագրեգատների, հանգույցների և համակարգերի ուսումնական ստենդներ, վարժասարքեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ռեսուրսների քանակական և որակական բնութագրերը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
<p>ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ ԸՍՏ ՕԴԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԻ»</p>	
<p>Մոդուլի դասիչը</p>	<p>ՕԵԿԿ-5-22-007</p>
<p>Մոդուլի նպատակը</p>	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ և բավարար գիտելիքներ տալ տարածքների կլիմայական բնութագրերի մասին՝ ըստ օդային երթևեկության առանձնահատուկ պահանջների, ինչպես նաև ձևավորել</p>

	անհրաժեշտ գործնական հմտություններ կլիմայի վերաբերյալ փաստացի տեղեկությունները մասնագիտական աշխատանքում կիրառելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 40 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 32 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն
Ռեսուրսառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 2) ներկայացնի տարվա ժամանակների եղանակի բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 3) ներկայացնի օդի ջերմաստիճանի, ճնշման և խտության տատանման բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 4) ներկայացնի տեղումների հաճախականության, տևողության և ինտենսիվության բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 5) ներկայացնի քամիների ուղղության և արագության բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 6) ներկայացնի եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ռեսուրսառության արդյունք 1	Ներկայացնել կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների
Կատարման չափանիշներ	1) օդային երթևեկության կազմակերպման համար կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների մասին տեղեկությունների անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) ճիշտ է բնութագրում կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների կազմը, 3) ճիշտ է բնութագրում կլիմայի բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների, 4) ճիշտ է բնութագրում մթնոլորտի կառուցվածքի շերտերը և դրանց առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է դասակարգում օդային զանգվածները և բացատրում դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա,

	<p>6) ճիշտ է բացատրում ցիկլոնների և անտիցիկլոնների առաջացման պատճառները և դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է կամայական իրավիճակ ըստ օդային երթևեկության պահանջների կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդային երթևեկության կազմակերպման համար կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների նշանակությունը և դրանց մասին տեղեկությունների անհրաժեշտությունը, ✓ կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների նշանակությունը և կազմի ձևավորումը, ✓ ըստ օդային երթևեկության պահանջների բնութագրիչների նշանակությունը և կազմի ձևավորումը, ✓ մթնոլորտի կառուցվածքի շերտերը, դրանց կառուցվածքը, բաղադրությունը և առանձնահատկությունները, ✓ օդային զանգվածների նշանակությունը և կառուցվածքը և դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա, ✓ ցիկլոնների և անտիցիկլոնների առաջացման պատճառները, բնութագրերը և դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ցուցաբերում է յուրացրած գիտելիքների անհրաժեշտ մասերը ճիշտ կիրառելու և եզրահանգումները հիմնավոր կատարելու կարողություն:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների և տարվա ժամանակների եղանակի բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Ներկայացնել տարվա ժամանակների եղանակի բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում տարվա 4 եղանակները և դրանց կլիմայական առանձնահատկությունները,</p>

	2) ճիշտ է տարանջատում օդային երթևեկության վրա ազդող եղանակային փոփոխություններից առաջացող երևույթները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր ըստ օդային երթևեկության պահանջների տարվա ժամանակների եղանակի բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ տարվա 4 եղանակները և դրանց կլիմայական առանձնահատկությունները, ✓ օդային երթևեկության վրա ազդող եղանակային փոփոխություններից առաջացող երևույթները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների կլիմայի ընդհանուր բնութագրիչների և տարվա ժամանակների եղանակի բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 2 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել օդի ջերմաստիճանի, ճնշման և խտության տատանման բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է մեկնաբանում օդի ջերմաստիճանի փոփոխության ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա, 2) ըստ թռիչքային բարձրությունների ճիշտ է հաշվարկում օդի ջերմաստիճանի փոփոխությունը, 3) եղանակային ծածկագրերում ճիշտ է կարդում ջերմաստիճանը, 4) ճիշտ է տարբերակում աերոդրոմի, ծովի ստանդարտ ճնշումների մակարդակները և դրանց տարբերությունները, 5) ճիշտ է հաշվարկում ճնշման փոփոխությունը կախված բարձրությունից, 6) ճիշտ է կարդում և բացատրում եղանակային ծածկագրերը, կիրառում չափման միավորները,

	7) պարզաբանում է օդի խոնավության տատանման բացասական ազդեցությունը ավիացիայի աշխատանքի վրա:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի և գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր օդային երթևեկության պահանջների, օդի ջերմաստիճանի, ճնշման և խտության տատանման բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>Գործնական առաջադրանքով ուսանողին կհանձնարարվի կարդալ առաջադրված եղանակային ծածկագրերը և կիրառել չափման միավորները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդի ջերմաստիճանի փոփոխության առաջացման պատճառները և դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա, ✓ եղանակային ծածկագրերում ջերմաստիճանի նշման մեթոդաբանությունը, ✓ անոդոդրոմի, ծովի ստանդարտ ճնշումների մակարդակները և դրանց տարբերությունները, ✓ բարձրությունից կախված ճնշման փոփոխությունները, ✓ եղանակային ծածկագրերը և չափման միջազգային միավորները, ✓ օդի խոնավության տատանման առաջացման պատճառները և դրանց բացասական ազդեցությունը ավիացիայի աշխատանքի վրա: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքներն ընդհանուր առմամբ ճիշտ է կատարում:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների օդի ջերմաստիճանի, ճնշման և խտության տատանման բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել տեղումների հաճախականության, տևողության և ինտենսիվության բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում տեղումների հաճախականությունը և ինտենսիվությունը կախված տարվա եղանակներից, 2) հիմնավորում է տեղումների պատճառով թռիչքների հետաձգումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ինքնաթիռը պահեստային օդանավակայան ուղղելու հանգամանքները, 4) ցածր ջերմաստիճանի պայմաններում վազքուղու սառցակալման դեպքում աշխատանքների փոփոխությունը ճիշտ է մեկնաբանում:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր ըստ օդային երթևեկության պահանջների տեղումների հաճախականության, տևողության և ինտենսիվության բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ տեղումների հաճախականությունը և ինտենսիվությունը կախված տարվա եղանակներից, դրանց բնութագրերը, ✓ ինքնաթիռը պահեստային օդանավակայան ուղղելու հանգամանքները, ✓ ցածր ջերմաստիճանի պայմաններում վազքուղու սառցակալման դեպքում աշխատանքների փոփոխության անհրաժեշտությունը և իրականացումը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների տեղումների հաճախականության, տևողության և ինտենսիվության բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել քամիների ուղղության և արագության բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների
Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում քամու տեսակները, առաջացման պատճառները, դրանց բացասական ու դրական ազդեցությունն ավիացիայի աշխատանքի վրա,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում քամու ուղղության և արագության փոփոխման պատճառները և դրանց դրական ու բացասական ազդեցությունը օդանավերի թռիչքների վրա:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են ըստ օդային երթևեկության պահանջների քամիների ուղղության և արագության բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ հարցեր:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ քամու տեսակները, առաջացման պատճառները, դրանց բացասական ու դրական ազդեցությունն օդային տրանսպորտի անվտանգ աշխատանքի վրա, ✓ քամու ուղղության և արագության փոփոխման պատճառները և դրանց դրական ու բացասական ազդեցությունը օդանավերի թռիչքների անվտանգության և արդյունավետության վրա: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների քամիների ուղղության և արագության բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչները ըստ օդային երթևեկության պահանջների
Կատարման չափանիշներ	1) ավիացիայում եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների կազմը ճիշտ է ներկայացնում,

	<p>2) ճիշտ է ներկայացնում ավիացիայում եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչները,</p> <p>3) ճիշտ է մեկնաբանում եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա,</p> <p>4) եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվության կիրառումը կարգավարական աշխատանքների ընթացքում հիմնավորում է:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են ըստ օդային երթևեկության պահանջների եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչների և օդային երթևեկության վրա դրանց ազդեցության վերաբերյալ հարցեր:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների կազմը ավիացիայում, ✓ եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչները ավիացիայում և դրանց ազդեցությունը օդային երթևեկության վրա, ✓ եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների մասին տեղեկատվության անհրաժեշտությունը և կիրառումը կարգավարական աշխատանքների ընթացքում: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ըստ օդային երթևեկության պահանջների եղանակի հատուկ և վտանգավոր երևույթների բնութագրիչների պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, օդային տրանսպորտի իրավական նորմատիվ ակտերի պատճեններ, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
<p>ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՐԳԱՎԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐՈՒՄ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ, ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»</p>	
<p>Մոդուլի դասիչը</p>	<p>ՕԵԿԿ-5-22-008</p>

Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել կարգավարական աշխատանքներում օգտագործվող սարքավորումների և տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 42 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի և բնութագրի կարգավարական կետերում կիրառվող սարքավորումները և տեխնիկական միջոցները, 2) շահագործի ռադիոտեխնիկական միջոցները, 3) շահագործի կապի միջոցները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել և բնութագրել կարգավարական կետերում կիրառվող սարքավորումները և տեխնիկական միջոցները
Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կարգավարի կառավարման վահանակը, 2) ճիշտ է ներկայացնում օդային իրադրության ապապատկերման միջոցները և վերգետնյա երթևեկության վերահսկման միջոցները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ռադիոկայանների կառավարման հեռակառավարման օրգանները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հեռախոսային կապի սարքերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում թռիչքա-վայրէջքային, գետնավարման ուղու և կառամատույցի լույսի կառավարման վահանակը, 6) ճիշտ է ներկայացնում օդերևութաբանական ինֆորմացիայի արտապատկերման միջոցները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ճանաչել և բնութագրել կարգավարական կետերում կիրառվող սարքավորումները և տեխնիկական միջոցները, դրանց կառուցվածքը, նշանակությունը, աշխատանքը:

	<p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ կարգավարի կառավարման վահանակի նշանակությունը, աշխատանքը, ✓ օդային իրադրության ապապատկերման միջոցների և վերգետնյա երթևեկության վերահսկման միջոցների նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, ✓ ռադիոկայանների կառավարման հեռակառավարման օրգանների նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, ✓ հեռախոսային կապի սարքերի նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, ✓ թռիչքա-վայրէջքային, գետնավարման ուղու և կառամատուցի լույսի կառավարման վահանակի նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը, ✓ օդերևութաբանական ինֆորմացիայի արտապատկերման միջոցների նշանակությունը, կառուցվածքը և աշխատանքը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում առաջադրանքը: Թույլատրելի են որոշ ոչ էական թերություններ ու բացթողումներ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների ուսումնական ստենդներ, վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Շահագործել ռադիոտեխնիկական միջոցները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կիրառում թռիչքների ապահովման հիմնական ռադիոտեխնիկական համակարգերը թռիչքի տարբեր փուլերում, 2) ճիշտ է շահագործում թռչող ապարատների մինիմումների համակարգը վայրէջքի և վերթիռի դեպքում ըստ թռիչքների ապահովման կարգի,

	<p>3) ճիշտ է կիրառում օդային երթևեկության կազմակերպման տեխնոլոգիան հատուկ պայմաններում և թռիչքում հստակ պայմանների առաջացման դեպքում:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է շահագործել առաջադրված ռադիոտեխնիկական միջոցները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ թռիչքների ապահովման հիմնական ռադիոտեխնիկական համակարգերը թռիչքի տարբեր փուլերում, ✓ միջազգային ստանդարտներով սահմանվող թռչող ապարատների մինիմումների համակարգը վայրէջքի և վերթիռի դեպքում ըստ թռիչքների ապահովման կարգի, ✓ օդային երթևեկության կազմակերպման տեխնոլոգիական գործընթացները հատուկ պայմաններում և թռիչքում հստակ պայմանների առաջացման դեպքում: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է շահագործում ռադիոտեխնիկական միջոցները, պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ռադիոտեխնիկական միջոցների ուսումնական ստենդներ, վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	Շահագործել կապի միջոցները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կիրառել անհրաժեշտների կապի սարքավորման տարրերը, անհրաժեշտ շրջանում օդային երթևեկության կազմակերպման խնդիրների լուծման համար, 2) վերահսկվող օդային տարածքում իրականացնել ռադիոհեռախոսային կապ, 3) օգտագործել կապի միջոցները օդերևութաբանական վիճակի մասին անհրաժեշտ տեղեկատվություն և համապատասխան հանձնարարություն թռչող ապարատների անձնակազմին հաղորդելու համար :

Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է շահագործել առաջադրված կապի միջոցները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ աերոդրոմների կապի սարքավորման տարրերի նշանակությունը, հիմնական տեսակները և աշխատանքը, ✓ ռադիոհեռախոսային կապի իրականացման առանձնահատկությունները վերահսկվող օդային տարածքում, ✓ օդերևութաբանական վիճակի մասին անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալու և համապատասխան հանձնարարություն թոշոլ ապարատների անձնակազմին հաղորդելու համար կապի միջոցները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է շահագործում կապի միջոցները, պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, կապի միջոցների ուսումնական ստեղծներ, վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ</p>
Մ Ո Դ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Մ Ե Կ Ն Ո Ղ Ի Ն Ք Ն Ա Թ Ի Ո Ն Ե Ր Ի Ո Ւ Ղ Ե Կ Ց Մ Ա Ն Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ա Կ Ա Ն Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ն Ե Ր Ի Փ Ո Ւ Լ Ե Ր Ը»	
Մոդուլի դասիչը	<p>ՕԵԿԿ-5-22-009</p>
Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ և բավարար գիտելիքներ տալ մեկնող ինքնաթիռների ուղեկցման կարգավարական աշխատանքների փուլերի, յուրաքանչյուր փուլում իրականացվող աշխատանքների կազմի մասին, ձևավորել գործնական հմտություններ համապատասխան գործառույթները կատարելու համար:</p>
Մոդուլի տևողությունը	<p>72 ժամ, որից՝ Տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ Գործնական աշխատանք՝ 46 ժամ</p>
Մուտքային պահանջները	<p>Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-001 «Մասնագիտական անգլերեն: Չորրորդ մակարդակ» մոդուլի համապատասխան մասը, ՕԵԿԿ-5-22-004 «Օդային երթևեկության ներքին</p>

	իրավական կարգավորումները» և ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ» մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ <ol style="list-style-type: none"> 1) ապահովի քարշակման, շարժիչների գործարկման ընթացքը, 2) ապահովի օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը մինչև մեկնման նախնական կետ, 3) ապահովի օդանավի մեկնման նախնական կետից մինչև հաստատված բարձրության հասնելու ընթացքը, 4) թռիչքից հետո ապահովի սկզբնական երթևեկելու ուղղությունը և բարձրությունը, 5) կազմակերպի երթուղին և բարձրությունը, ապահովելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ապահովել քարշակման, շարժիչների գործարկման ընթացքը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) օդանավը բաց թողելու համար ժամանակին է ճշտում օդանավակայանի վիճակը, 2) ժամանակին է ճշտում թռիչքների արգելքների և սահմանափակումների բացակայությունը, 3) ըստ օրվա պլանի քարշակումը ժամանակին է թույլատրում, 4) շարժիչների գործարկումը ժամանակին է թույլատրում, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որոշակի կոնկրետ իրավիճակում կատարել քարշակման և շարժիչների գործարկման ընթացքի ապահովման գործողություններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	<p>Քարշակման և շարժիչների գործարկման ընթացքը կատարելու նպատակով օդանավակայանի վիճակի, արգելքների և սահմանափակումների բացակայության ապահովումը: Քարշակման և շարժիչների գործարկման ընթացքը կատարելու համապատասխանությունը իրավական ակտերի և օրվա պլանի պահանջներին:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, Օրենքը: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Ապահովել օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը մինչև մեկնման նախնական կետ</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է վերլուծել օդանավակայանի և թռիչքի երկայնքով եղանակային պայմանները, 2) անձնակազմին երթևեկության թույլատրությունը ժամանակին է տվել, 3) դեպի մեկնման նախնական կետ երթևեկությունը վերահսկել է ըստ սահմանված կարգի, 4) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա որոնցում ուսանողները պետք է կիրառեն դեպի մեկնման նախնական կետ երթևեկության, օդանավակայանի և թռիչքի երկայնքով առկա կոնկրետ պայմանները և պահանջները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Մինչև մեկնման նախնական կետ օդանավի վերգետնյա երթևեկություն ապահովելու թույլատրությունը համաձայն եղանակային պայմանների և համապատասխան իրավական ակտերի պահանջների: Օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ապահովել օդանավի մեկնման նախնական կետից մինչև հաստատված բարձրության հասնելու ընթացքը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) վազքուղու վրա արգելքների բացակայությունը և պատարաստելու գործընթացը վերահսկում է ըստ սահմանված կարգի, 2) վազքուղու վրա տեսանելիությունը, քամու ուղղությունը և արագությունը օդանավի անձնակազմին հաղորդում է ըստ սահմանված կարգի, 3) օդանավի անձնակազմի պատրաստ լինելու դեպքում թռիչքը թույլատրում է ըստ կարգի, 4) թռիչքի ընթացքը մինչև հաստատված բարձրության հասնելը վերահսկում է ըստ սահմանված կարգի, 5) օրվա պլանում նշել է թռիչքի ժամանակը, 6) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 7) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 8) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Այն կատարելու համար ուսանողները պետք է կիրառեն մեկնման թույլտվության համապատասխան պայմանները՝ արգելքների բացակայությունը, եղանակային պայմանները, տեղեկատվություն ստանալը, մշակելը, դասակարգելը և անձնակազմի պատրաստականությունը, թռիչքի երկայնքով համապատասխան պայմանները և պահանջները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.

	<p>Մեկնման թույլտվությունը տալու պայմանները՝ վազքուղու վրա արգելքների բացակայություն, համապատասխան տեսանելիություն, քամու ուղղություն և արագություն, անձնակազմի պատրաստակաՆության տվյալներ: Մեկնման վերահսկման կարգը: Մեկնման ընթացքում հաշվի առնվող համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 4</p>	<p>Թռիչքից հետո ապահովել սկզբնական երթևեկելու ուղղությունը և բարձրությունը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) օդանավի անձնակազմին սկզբնական երթևեկելու ուղղությունը և բարձրությունը ժամանակին է տվել, 2) ըստ գործող կարգի ապահովել է անձնակազմին օդանավակայանի տարածքից դուրս գալու պայմանների կազմակերպումը, 3) ըստ անհրաժեշտության անձնակազմին օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին ժամանակին է հաղորդել, 4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Այն կատարելիս ուսանողները պետք է կիրառեն օդանավակայանի տարածքից դուրս գալու համապատասխան ուղղության և բարձրության տվյալները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p>

	<p>Օդանավակայանի տարածքից դուրս գալու համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը տալու համար հաշվի առնվող պայմանները՝ օդային տարածքի բեռնվածությունը, թռիչքի երկայնքով օդերևութաբանական իրավիճակը և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները: Տեղեկատվություն ստանալու, մշակելու և դասակարգելու մեխանիզմները: Թռիչքի ընթացքում պահպանվող համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 5</p>	<p>Կազմակերպել երթուղին և բարձրությունը, ապահովելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) համապատասխան երթուղու և բարձրության ապահովման նպատակով օդանավի անձնակազմին հրահանգել է ըստ սահմանված կարգի, 2) ըստ օդանավերի արագությունների ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց երկայնական բաժանումը, 3) ըստ օդանավերի ուղղահայաց արագությունների ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց ուղղահայաց բաժանումը, 4) ըստ անհրաժեշտության փոխելով թռիչքի ուղղությունը ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց կողային բաժանումը, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:

<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Այն կատարելու ընթացքում ուսանողները պետք է կիրառեն համապատասխան ուղղության և բարձրության տվյալները, հաշվի առնեն օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Երթուղու ուղղությամբ օդանավերի արագությունների հաշվարկման կարգը՝ դրանց երկայնական բաժանումը ապահովելու համար: Թռիչքի բարձրությունը ապահովելու համար հաշվարկվող օդանավերի ուղղահայաց արագությունները՝ ըստ ուղղահայաց բաժանման պահանջների: Օդանավերի կողային բաժանման անհրաժեշտությունը պայմանավորող իրավիճակները և իրականացումը: Օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանուման ապահովումը հաշվի առնելով օդերևութաբանական իրավիճակը և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները թռիչքի երկայնքով: Անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալը, մշակելը և դասակարգելը: Թռիչքի ընթացքում պահպանվող համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում::</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
<p>ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԺԱՄԱՆՈՂ ԻՆՔՆԱԹԻՈՒՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՐԳԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՓՈՒԼԵՐԸ»</p>	
<p>Մոդուլի դասիչը</p>	<p>ՕԵԿԿ-5-22-010</p>
<p>Մոդուլի նպատակը</p>	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ և բավարար գիտելիքներ տալ ժամանող ինքնաթիռների ուղեկցման կարգավարական աշխատանքների փուլերի, յուրաքանչյուր փուլում իրականացվող աշխատանքների կազմի մասին, ձևավորել գործնական հմտություններ համապատասխան գործառույթները կատարելու համար:</p>
<p>Մոդուլի տևողությունը</p>	<p>72 ժամ, որից՝</p>

	տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ գործնական աշխատանք՝ 42 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-001 «Մասնագիտական անգլերեն: Չորրորդ մակարդակ» մոդուլի համապատասխան մասը, ՕԵԿԿ-5-22-004 «Օդային երթևեկության ներքին իրավական կարգավորումները» և ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ» մոդուլները
Ռիսունառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) կազմակերպի կենտրոնի սահմանից դեպի վայրէջքի օդանավակայան օդանավի համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը ապահովելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը, 2) ապահովի դեպի վայրէջքի սկզբնական կետ համապատասխան ուղղությունը և իջեցումը, 3) ապահովի օդանավի վայրէջքը համապատասխան սխեմայով, 4) ապահովի վայրէջք կատարելուց հետո օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը դեպի կանգառ:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ռիսունառության արդյունք 1	Կազմակերպել կենտրոնի սահմանից դեպի վայրէջքի օդանավակայան օդանավի համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը ապահովելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը
Կատարման չափանիշներ	1) կարգավարման ընթացքում օդանավի գտնվելու վայրը ժամանակին ճանաչում և որոշում է, 2) անձնակազմին մոտեցման տարածք մտնելու պայմանները ժամանակին հաղորդում է, 3) ըստ օդանավերի արագությունների ճիշտ հաշվարկում և ապահովում է դրանց երկայնական բաժանումը, 4) ըստ օդանավերի ուղղահայաց արագությունների ճիշտ հաշվարկում և ապահովում է դրանց ուղղահայաց բաժանումը, 5) ըստ անհրաժեշտության փոխելով թռիչքի ուղղությունը ճիշտ հաշվարկում և ապահովում է դրանց կողային բաժանումը, 6) ըստ անհրաժեշտության անձնակազմին օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին ժամանակին է հաղորդում,

	<p>7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>8) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>9) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կոնկրետ իրավիճակ որում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է կիրառեն ճանաչված օդանավի համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը մոտեցման տարածք մտնելու համար, հաշվի առնելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Երթուղու ուղղությամբ օդանավերի արագությունների հաշվարկը՝ երկայնական բաժանումը ապահովելու համար: Թռիչքի բարձրությունը ապահովելու համար օդանավերի ուղղահայաց արագությունների հաշվարկը՝ ուղղահայաց բաժանումը ապահովելու համար: Օդանավերի կողային բաժանումը ապահովելու համար թռիչքի ուղղության փոփոխման պայմանները: Օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանման ապահովումը ըստ թռիչքի երկայնքով օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների: Դրա վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալը, մշակելը և դասակարգելը: Աշխատանքի ընթացքում պահպանվող համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Ապահովել դեպի վայրէջքի սկզբնական կետ համապատասխան ուղղությունը և իջեցումը</p>

<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) օդանավի անձնակազմից վայրէջքի համապատասխան միջոցի մասին և անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալը կազմակերպում է ըստ գործող կարգի պահանջների, 2) անձնակազմին վայրէջքի համար համապատասխան սխեման կատարելը կազմակերպում է ըստ գործող կարգի պահանջների 3) ժամանակին և ճիշտ է հաղորդում անձնակազմին մթնոլորտային ճնշումը և նշված բարձրություն իջնելը, 4) ըստ անհրաժեշտության անձնակազմին օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին ժամանակին է հաղորդում, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ապահովել օդանավի դեպի վայրէջքի սկզբնական կետ համապատասխան ուղղությունը և իջեցումը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Անձնակազմի վայրէջքի համար համապատասխան սխեմանների կիրառումը: Վայրէջքի համապատասխան միջոցի ապահովումը: Անձնակազմին մթնոլորտային ճնշման, օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տեղեկատվության տրամադրման, տեղեկատվություն ստացման, մշակման և դասակարգման կարգը:</p> <p>Աշխատանքի ընթացքում պահպանվող իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժարահում:</p>

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Ապահովել օդանավի վայրէջքը համապատասխան սխեմայով
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) անձնակազմի ընտրած սխեմայով ապահովում է վայրէջքի կատարման համար իջեցումը, 2) համապատասխան սխեմայով վերահսկում է օդանավի իջեցման նախավայրէջքային ընթացքը, 3) ժամանակին հաղորդում է անձնակազմին վազքուղու վրա քամու ուղղությունը և արագությունը, 4) տեսանելիությունը, ամպերի ներքին սահմանը և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տեղեկատվությունը ժամանակին ապահովում է, 5) անձնակազմի վայրէջքը ապահովելու համար, մեկնման կետի կարգավարից ժամանակին ստանում է հաղորդում վազքուղու ազատ լինելու մասին, 6) անձնակազմի վայրէջք կատարելու պատրաստ լինելու դեպքում ժամանակին թույլատրում է վայրէջքը, 7) վայրէջքից հետո անձնակազմին հաղորդում է վայրէջքի ժամը և անձնակազմից ստանում վազքուղին ազատելու մասին հաղորդումը, 8) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 9) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 10) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի իրավիճակների ապահովել օդանավի վայրէջքը համապատասխան սխեմայով:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Համապատասխան սխեմայով օդանավի իջեցման նախավայրէջքային ընթացքի վերահսկումը: Անձնակազմին վազքուղու վրա քամու ուղղության, արագության, տեսանելիության, ամպերի ներքին սահմանի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տեղեկատվության տրամադրման ժամկետները և կարգը: Վազքուղին ազատ լինելու և անձնակազմի պատրաստ լինելու դեպքում վայրէջքի թույլատրման կարգը: Աշխատանքի ընթացքում պահպանվող իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Ապահովել վայրէջք կատարելուց հետո օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը դեպի կանգառ
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) վազքուղին ազատելուց հետո անձնակազմին հաղորդում է երթևեկելու և կանգառի տվյալները, 2) օրվա պլանում նշում է վայրէջքի ժամը, 3) վերահսկում է օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը, 4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կարգավորել վայրէջքից հետո օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը դեպի կանգառ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Անձնակազմի երթևեկելու և կանգառ մտնելու ընթացքը: Օդանավի վերգետնյա երթևեկությունը ըստ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները: Աշխատանքի ընթացքում օգտագործվող մեխանիզմները և սարքավորումները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:

	Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան սարքերով կահավորված վարժասրահում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՐԳԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՔՄԱՆ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՐԱՑՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-011
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ և բավարար գիտելիքներ տալ կարգավարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկությունների կազմի, հավաքման աղբյուրների ու մեթոդների մասին, ինչպես նաև ձևավորել տեղեկությունների հետ աշխատելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 30 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-004 «Օդային երթևեկության ներքին իրավական կարգավորումները» մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի կարգավարական յուրաքանչյուր կետի աշխատանքի համար անհրաժեշտ տեղեկատվության կազմը և բովանդակությունը, 2) բնութագրի տեղեկատվության հավաքման աղբյուրները և գործընթացի մանրամասները, 3) վերլուծի և ընդհանրացնի ստացված տեղեկատվությունը, 4) օգտագործի ամբողջացված տեղեկատվությունը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կարգավարական յուրաքանչյուր կետի աշխատանքի համար անհրաժեշտ տեղեկատվության կազմը և բովանդակությունը

<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարգավարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության առկայության կարևորությունը հիմնավորում է, 2) ըստ կարգավարական կետերի հստակ ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ տեղեկատվության կազմը և ձեռքբերման աղբյուրները, 3) ըստ կարգավարական կետերի ճիշտ է կիրառում տեղեկատվության հավաքագրման պահանջները, 4) տեղեկատվության պահպանման մոտեցումները հիմնավորում է, 5) նպատակային է կիրառում տեղեկատվության տրամադրման պահանջները, 6) անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան հաշվետվության ներկայացումը ապահովում է:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստային առաջադրանքում ներառվում են կարգավարական յուրաքանչյուր կետի աշխատանքի համար անհրաժեշտ տեղեկատվության նշանակության, կազմի և բովանդակության, հավաքագրման կարգի, ձևավորման, պահպանման և հաշվետվության վերաբերյալ հարցեր:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ կարգավարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության առկայության կարևորությունը, ✓ ըստ կարգավարական կետերի աշխատանքի համար անհրաժեշտ տեղեկատվության կազմը և ձեռքբերման աղբյուրները, ✓ ըստ կարգավարական կետերի տեղեկատվության հավաքագրման պահանջները, ✓ տեղեկատվության պահպանման մոտեցումները և տրամադրման պահանջները, ✓ համապատասխան հաշվետվության ներկայացման նշանակությունը և տրամադրման կարգը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ընդհանուր առմամբ ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական</p>

	աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Բնութագրել տեղեկատվության հավաքման աղբյուրները և գործընթացի մանրամասները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տեղեկատվության աղբյուրները համապատասխանում են իրականացվող գործընթացին, 2) տեղեկատվության աղբյուրները համապատասխանում են թռիչքների կատարման պահանջներին, 3) տեղեկատվության աղբյուրները ստուգված են, 4) ճիշտ է բնութագրում տեղեկատվության աղբյուրների առանձնահատկությունները, 5) ապահովված է անհրաժեշտ տեղեկատվության ստացումը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Խմբին առաջադրվելու են իրավիճակներ տեղեկատվության հավաքման աղբյուրների և իրականացման գործընթացի որոշակի մանրամասների վերաբերյալ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ իրականացվող գործընթացին համապատասխան տեղեկատվության աղբյուրները, ✓ թռիչքների կատարման պահանջներին համապատասխան տեղեկատվության աղբյուրները, ✓ տեղեկատվության աղբյուրների ստուգման կարգը և գործընթացները, ✓ տեղեկատվության աղբյուրների առանձնահատկությունները, ✓ անհրաժեշտ տեղեկատվության ստացման իրականացումը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ակտիվություն է ցուցաբերում և ըստ իրավիճակի կատարում է ճիշտ եզրահանգումներ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 3	Վերլուծել և ընդհանրացնել ստացված տեղեկատվությունը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տեղեկատվության ընտրությունը նպատակային է, 2) տարբեր աղբյուրների տեղեկատվության ընդհանրացումը նպատակային է, 3) ճիշտ է վերլուծում տեղեկությունների բովանդակությունը, 4) ըստ հետագա կիրառման պահանջների ապահովում է տեղակատվության ընդհանրացումը, 5) եզրակացության համար ապահովված է անհրաժեշտ հենքը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի նպատակի ընդհանրացնել և վերլուծել նախնական տեղեկությունը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ տեղեկատվության նպատակային ընտրությունը, ✓ տարբեր աղբյուրների տեղեկատվության նպատակային ընդհանրացումը, ✓ տեղեկությունների բովանդակության վերլուծության մեթոդաբանությունը, ✓ ըստ հետագա կիրառման պահանջների տեղակատվության ընդհանրացման նշանակությունը և մեթոդաբանությունը, ✓ եզրակացության ապահովման անհրաժեշտ հենքը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Օգտագործել ամբողջացված տեղեկատվությունը

Կատարման չափանիշներ	<p>1) տեխնոլոգիական գործընթացների ժամանակ տեղեկատվության տրամադրումը նպատակային է,</p> <p>2) անհրաժեշտության դեպքում ճիշտ են կիրառում համապատասխան կողավորումները,</p> <p>3) օգտագործումից հետո տեղեկատվությունը ապահով է պահպանում,</p> <p>4) ժամանակին է ապահովում տեղեկատվության հասանելիությունը:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ տարբեր իրավիճակների օգտագործել տեղեկությունները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ տեխնոլոգիական գործընթացների ժամանակ տեղեկատվության տրամադրման նշանակությունը, ✓ համապատասխան կողավորումների նշանակությունը և կիրառումը, ✓ տեղեկատվության պահպանման նշանակությունը և իրականացման կարգը, ✓ ժամանակին տեղեկատվության հասանելիության ապահովման նշանակությունը և իրականացումը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին, ճիշտ կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
Մ Ո Ղ Դ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Օ Դ Ա Յ Ի Ն Ե Ր Թ Ե Վ Ե Կ Ո Ւ Թ Յ Ա Ն Ա Մ Ե Ն Օ Ր Յ Ա Պ Լ Ա Ն Ի Կ Ա Ջ Մ Մ Ա Ն Հ Մ Տ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-012
Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ օդային երթևեկության ամենօրյա պլանի նշանակության և կարևորության մասին, ինչպես նաև ձևավորել պլանի կազմման գործնական հմտություններ:</p>
Մոդուլի տևողությունը	<p>36 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 14 ժամ</p>

	գործնական աշխատանք՝ 22 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-004 «Օդային երթևեկության ներքին իրավական կարգավորումները» մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	<p>Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) օրվա կտրվածքով ապահովի թռիչքների համաչափ բաշխումը, 2) ապահովի ամենօրյա պլանի ամբողջականությունը, 3) ապահովի ամենօրյա պլանի նպատակը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Օրվա կտրվածքով ապահովել թռիչքների համաչափ բաշխումը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ամենօրյա պլանի կարևորությունը ճիշտ է գնահատում, 2) ամենօրյա պլանի բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 3) ամենօրյա պլանի կազմման համար անհրաժեշտ տեղեկությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 4) օդանավակայանի հնարավորությունները ճիշտ է հաշվի առնվել, 5) օդանավակայանի ծառայությունների հնարավորությունները ճիշտ է հաշվի առնում, 6) ավիաընկերությունների պատվերները ճիշտ է ստուգում և հաշվի առնում, 7) ապահովում է թռիչքների համաչափ բաշխումը:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի նախնական տվյալների ընտրել ամենօրյա պլանի կազմման համար ընդունելի ցուցանիշները և հիմնավորել դրանք:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Ամենօրյա պլանի անհրաժեշտությունը, կարևորությունը, բովանդակությունը: Պլանի կազմման համար անհրաժեշտ ելակետային տեղեկությունները, ստացման կարգը, աղբյուրները: Թռիչքների համաչափ բաշխման էությունը, կարևորությունը: Օգտագործվող տեղեկությունների մասնագիտական մեկնաբանությունը:</p>

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը ընդհանուր առմամբ կատարվում է ճիշտ, թույլատրելի են ոչ էական թերություններ և բացթողումներ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Ապահովել ամենօրյա պլանի ամբողջականությունը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) թռիչքների վերաբերյալ տվյալները ճիշտ է նշված, 2) օդանավերի պատկանելությունը, տվյալները և հրամանատարի ազգանունը առկա է, 3) պլանավորված և փաստացի ժամանման և մեկնման ժամանակների հոդվածները նախատեսված են, 4) չնախատեսված փոփոխությունների նշումները նախատեսված են, 5) թռիչքների վերաբերյալ բոլոր անհրաժեշտ տեղեկությունները հաշվի է առնված:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին առաջադրվելու է ամենօրյա պլանի ձևավորված օրինակ և այն կազմելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալների ցանկ: Ըստ դրանց նա պետք է եզրակացություն տա թե որքանով է կազմված պլանը ներառում ամբողջականությունը ապահովող տեղեկությունները և որքանով է այն ճիշտ կազմված:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Թռիչքների վերաբերյալ տվյալների կազմը, օդանավերի պատկանելիությունը, տվյալները և հրամանատարի տվյալները: Տվյալներում փոփոխություններ կատարելու հնարավորությունները և կարգը: Դրա համար անհրաժեշտ հիմնավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, ապահովվում են անհրաժեշտ հիմնավորումները:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական և ուսուցողական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	<p>Ապահովել ամենօրյա պլանի նպատակը</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) համագործակցող օդանավակայանների պլանները հաշվի է առնված, պատրաստականությունը ապահովված է, 2) ավիաընկերությունների պլանները հաշվի է առնված, 3) օդանավակայանի համապատասխան ծառայությունների պատրաստականության վերահսկումը ապահովված է, 4) օրվա պլանի կատարման հետ կապված համապատասխան հեռագրերը ուղարկված են:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որևէ մակարդակով կազմված ամենօրյա պլանի ամբողջական օրինակ և ելակետային տեղեկություններ: Նա պետք է ըստ որոշակի ելակետային պայմանների գնահատի, թե որքանով է ապահովված ամենօրյա պլանի նպատակը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Ավիաընկերությունների չվերթները ըստ պլանի և համագործակցող օդանավակայանների պլանները: Դրանց միջև անհրաժեշտ կապերը: Ամենօրյա պլանի նպատակը, օդանավակայանի ծառայությունների պատրաստականության վերահսկման կարևորությունը, անհրաժեշտ տեղեկությունների փոխանակման կարգը և ձևերը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավորում է պլանի նպատակի կատարումը, հաշվի առնելով համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները և օգտագործելով մասնագիտական անզլերենը և համապատասխան մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսուցողական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:</p>

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԹՈՒՋՔԱՎԱՅՐԷՋՔԱՅԻՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-013
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների տեղեկությունների կիրառման գործնական հմտություններ՝ հաշվի առնելով տարբեր իրավիճակները:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 34 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-001 «Մասնագիտական անգլերեն: Չորրորդ մակարդակ» մոդուլի անհրաժեշտ մասը և ՕԵԿԿ-5-22-005 «Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները» մոդուլը
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կազմը և բնութագրերը, 2) հավաքի թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն, 3) ըստ իր կարգավիճակի հսկի թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների ընթացքը տարբեր իրավիճակներում:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կազմը և բնութագրերը
Կատարման չափանիշներ	1) թռիչքավայրէջքային գոտում ձևավորված ստորաբաժանումների ֆունկցիոնալ նշանակվածությունը ճիշտ է ներկայացնում, 2) թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կարևորությունը մասնագիտորեն ճիշտ է մեկնաբանում,

	<p>3) թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կազմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների տեսակների բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>5) թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կապը կարգավարի այլ մասնագիտական գործառույթների հետ հիմնավորում է:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է թեստային առաջադրանքի հիման վրա: Թեստում ներառվելու են հարցեր թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կազմի և հիմնական բնութագրերի վերաբերյալ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ թոփչքավայրէջքային գոտում ձևավորված ստորաբաժանումների ֆունկցիոնալ նշանակվածությունը, ✓ թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների առանձնահատկությունները և կարևորությունը, ✓ թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կազմը, ✓ թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների տեսակների հիմնական բնութագրերը, ✓ թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների կապը կարգավարի այլ մասնագիտական գործառույթների հետ: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է պատասխանում առաջադրված հարցերին:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Հավաքել թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>1) ըստ թոփչքավայրէջքային գոտու ստորաբաժանումների տեղեկությունների ստացման աղբյուրները ճիշտ է ընտրում,</p> <p>2) ըստ թոփչքավայրէջքային գոտու ստորաբաժանումների տեղեկությունների բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում,</p>

	<p>3) տեղեկությունների ձեռք բերման մեթոդը ճիշտ է ընտրում,</p> <p>4) ստացված տեղեկությունները ճիշտ է դասակարգում և խմբավորում,</p> <p>5) ստացված տեղեկությունները համապատասխան ծառայություններին ճիշտ ժամանակին է տրամադրում,</p> <p>6) ստուգում է ստացված տեղեկությունների իսկությունը,</p> <p>7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>8) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել թոփչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքում և մշակում:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ տեղեկությունների ստացման աղբյուրները ըստ թոփչքավայրէջքային գոտու ստորաբաժանումների, ✓ տեղեկությունների բովանդակությունը ըստ թոփչքավայրէջքային գոտու ստորաբաժանումների, ✓ տեղեկությունների ձեռք բերման մեթոդը, ✓ տեղեկությունների դասակարգումը և խմբավորումը, ✓ համապատասխան ծառայություններին ճիշտ ժամանակին տեղեկատվության տրամադրման անհրաժեշտությունը և իրականացումը, ✓ ստացված տեղեկությունների իսկության ստուգման մեթոդաբանությունը, ✓ տեղեկատվության պահպանման իրավական հիմքերը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ կատարում առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 3	<p>Ըստ իր կարգավիճակի հսկել թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների ընթացքը տարբեր իրավիճակներում</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) աշխատանքների ընթացքի հսկողությունը իրականացնում է ճիշտ՝ համաձայն կանոնակարգի, 2) ճիշտ է գնահատում և վերահսկում թռիչքավայրէջքային գոտու պիտանելիությունը սովորական իրավիճակներում, 3) ճիշտ է գնահատում և վերահսկում թռիչքավայրէջքային գոտու պիտանելիությունը արտակարգ իրավիճակներից հետո, 4) ճիշտ է գնահատում և վերահսկում ինքնաթիռի արգելակման հուսալիության աստիճանը վազքուղին տեղումներից մաքրելուց հետո, 5) ճիշտ է գնահատում աշխատանքների ավարտից հետո թռիչքների համար թռիչքավայրէջքային գոտու պատրաստվածությունը, 6) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 7) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 8) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է կատարել թռիչքավայրէջքային գոտում կատարվող աշխատանքների հսկման գործողություններ: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ աշխատանքների ընթացքի հսկողությունը, իրականացումը, ✓ սովորական իրավիճակներում թռիչքավայրէջքային գոտու պիտանելիության գնահատումը և վերահսկումը, ✓ արտակարգ իրավիճակներից հետո թռիչքավայրէջքային գոտու պիտանելիության գնահատումը և վերահսկումը, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու պիտանելիության գնահատումը և վերահսկումը արտակարգ իրավիճակներից հետո, ✓ վազքուղին տեղումներից մաքրելուց հետո ինքնաթիռի արգելակման հուսալիության աստիճանի գնահատման և վերահսկման մեխանիզմները,

	<p>✓ աշխատանքների ավարտից հետո թռիչքների համար թռիչքավայրէջքային գոտու պատրաստվածության գնահատումը,</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում առաջադրանքը, պահպանում է աշխատանքի անվտանգության պահանջները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Մ Ո Ղ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Օ Դ Ա Ն Ա Վ Ա Կ Ա Յ Ա Ն Ի Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ա Կ Ա Ն Կ Ե Տ Ի Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ի Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ի Կ Ա Ջ Մ Ա Կ Ե Ր Պ Մ Ա Ն Հ Մ Տ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-014
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ գործնական աշխատանք՝ 42 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-005 «Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները», ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» և ՕԵԿԿ-5-22-012 «Օդային երթևեկության ամենօրյա պլանի կազմման հմտություններ» մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	<p>Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնի օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմի և ճշտի օդային երթևեկության ամենօրյա պլանը,

	<p>3) վերլուծի եղանակային պայմանները,</p> <p>4) վերահսկի անձնակազմի և օդանավի մեկնման նախապատրաստման ընթացքը,</p> <p>5) իրականացնի օդանավերի ընդունում և բացթողում:</p>
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	<p>1) օդանավակայանի կարգավարական կետի աշխատանքների կազմը ամբողջական է ներկայացնում,</p> <p>2) օդանավակայանի կարգավարական կետի աշխատանքների բաղադրիչների բնութագրիչները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>3) օդանավակայանի կարգավարական կետի աշխատանքների կատարման մանրամասները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի այլ ծառայությունների հետ կապի մանրամասները ամբողջական է ներկայացնում:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է ապահովեն կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Օդանավակայանի կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքի բաղադրիչների բնութագրիչները և կատարման մանրամասները: Օդանավակայանի այլ ծառայությունների հետ կապի մանրամասները: Աշխատանքի ընթացքում օգտագործվող տեխնիկական միջոցները և սարքավորումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավորում է կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքի գործառույթները, հաշվի առնելով համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործելով մասնագիտական անգլերենը և համապատասխան մեխանիզմներն ու սարքավորումները:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 4 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմել և ճշտել օդային երթևեկության ամենօրյա պլանը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է օգտագործում մեկնող և ժամանող օդանավերի պլանները, 2) պլանը ճշտելու հիմնավորումները ճիշտ է գնահատում, 3) պլանում անհրաժեշտ փոփոխությունները ժամանակին է կատարում, 4) կատարված փոփոխություններին շահագրգիռ կողմերը տեղեկացված են, 5) ճիշտ է համագործակցում ավիաընկերությունների ներկայացուցիչների հետ, 6) ճիշտ է հաշվի առնում թռիչքների արգելքներն ու սահմանափակումները, 7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 8) վերահսկում է օրվա պլանի կատարումը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է անհրաժեշտ ելակետային տեղեկություններ ըստ որոնց նա պետք է կազմի օդային երթևեկության ամենօրյա պլանը: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Կազմել օդային երթևեկության ամենօրյա պլանը, օգտագործելով անհրաժեշտ տեղեկությունները, ավիաընկերությունների պատվերները և թռիչքների արգելքները և սահմանափակումները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ելակետային ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ

Ուսումնառության արդյունք 3	Վերլուծել եղանակային պայմանները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) եղանակային պայմանների վերաբերյալ տեղեկությունների աղբյուրների կազմն ամբողջական է, 2) ժամանակին է ծանոթանում մեկնման օդանավակայանի տարածքում, օդանավի թռիչքի երթուղու երկայնքով, նշանակման և պահեստային օդանավակայաններում եղանակի փաստացի և կանխատեսվող վիճակին, 3) ճիշտ է վերլուծում եղանակի ազդեցությունը թռիչքներ կատարելու վրա, 4) ճիշտ է հաշվի առնում վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթները, 5) ճիշտ է հաշվի առնում եղանակային պայմանների ազդեցությունը անհրաժեշտ մակերեսի վրա, 6) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի ելակետային պայմանների կատարել եղանակային պայմանների վերլուծություն՝ թռիչքների կազմակերպման և իրականացման խնդիրներին համապատասխան:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Եղանակային պայմանների վերլուծության քայլերը, տեղեկությունների ստացման աղբյուրները, հավաքագրման մեթոդները: Պատրաստի տեղեկությունների կիրառման գործընթացը: Փաստացի և կանխատեսվող եղանակի կարգավիճակը, վիճակը: Եղանակային պայմանների ազդեցությունը օդանավերը ընդունելու, սպասարկելու և բաց թողնելու որոշումներն ընդունելու վրա:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը առաջադրանքը կատարում է ճիշտ, կատարվող եզրահանգումները հիմնավորում է:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ,</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 4	Վերահսկել անձնակազմի և օդանավի մեկնման նախապատրաստման ընթացքը

Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է գնահատում անձնակազմի կողմից նախապատրաստական աշխատանքները ժամանակին սկսելը և ընթացքը, 2) ճիշտ է գնահատում օդանավակայանի համապատասխան ծառայությունների նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքը, 3) տարբեր բնույթի ուշացումների դեպքում ժամանակին է միջամտում աշխատանքների նորմալ ընթացքը ապահովելու գործընթացին, 4) ժամանակին է համապատասխան նշումներ անում օրվա պլանում, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական աշխատանքների հիման վրա: ՌԽսանողին հանձնարարվելու է պայմանական իրավիճակ ըստ որի նա պետք է կատարի օդանավի մեկնման նախապատրաստական աշխատանքների քայլերը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Անձնակազմի և օդանավակայանի ծառայությունների նախապատրաստական աշխատանքների գործընթացը ըստ ժամանակացույցի: Ուշացումների դեպքում համապատասխան գործողությունների ապահովումը: Օրվա պլանում ժամանակին ճիշտ նշումները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր:</p> <p>Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անգլերենի կաբինետում և համապատասխան հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
ՌԽսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ,</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 5	Իրականացնել օդանավերի ընդունում և բացթողում
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է հաշվի առնում օդանավակայանի վիճակը օդանավ ընդունելու, սպասարկելու և բաց թողելու համար, 2) ճիշտ է գնահատում եղանակային պայմանները, 3) ժամանկին է կազմակերպում օդանավակայանի համապատասխան ծառայությունների պատրաստականությունը օդանավեր ընդունելու, սպասարկելու և բաց թողելու համար, 4) ժամանակին է նշումներ անում օրվա պլանում օդանավի տվյալների և պատկանելության վերաբերյալ, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է վարժասարքի վրա կատարել օդանավերի ընդունման և բացթողման հետ կապված գործողություններ:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Օդանավակայանի վիճակի գնահատման ցուցանիշները: Եղանակային պայմանների, օդանավերը ընդունելու, սպասարկելու և բաց թողնելու համար օդանավակայանի ծառայությունների պատրաստականության գնահատումը:</p> <p>Օրվա պլանում նշումներ կատարելու կարգը: Աշխատանքների ընթացքում օգտագործվող իրավական փաստաթղթերը: Աշխատանքային տեղեկություններ փոխանակելու առանցքային հարցերը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ,</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
<p>ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԱՎԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»</p>	

Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-015
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 48 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-005 «Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները» և ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» մոդուլներ
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմակերպի և իրականացնի մեկնող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքներ, 3) կազմակերպի և իրականացնի ժամանող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքներ, 4) կիրառի օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու հատումները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	1) օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքների կազմը ամբողջական է ներկայացնում, 2) օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքների բաղադրիչների բնութագրիչները ճիշտ է ներկայացնում,

	<p>3) օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքների կատարման մանրամասները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի այլ ծառայությունների հետ կապի մանրամասները ամբողջական է ներկայացնում:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքային գործառույթների և կատարվող աշխատանքների վերաբերյալ հարցեր:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքների ամբողջական կազմի ձևավորումը, ✓ օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքների բաղադրիչների բնութագրիչները, ✓ օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի աշխատանքները, ✓ օդանավակայանի տարածքում վերգետնյա երթևեկության կառավարման կարգավարի այլ ծառայությունների հետ ամբողջական կապը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ակտիվություն է ցուցաբերում և ըստ համապատասխան իրավիճակների հարցերին տալիս է ճիշտ պատասխաններ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել մեկնող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքներ</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>1) ճիշտ է կիրառում կատարման մեկնարկ տալու և հետագայում նաև թռիչքի թույլտվությունը,</p>

	<p>2) տրամադրում է թոփչքավայրէջքային ուղու ինդեքսը, երկրի մակերեսին քանու ուղղությունը, արագությունը և այլ ցուցումները,</p> <p>3) ճիշտ է կիրառում բառային հաղորդագրությունները,</p> <p>4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների կազմակերպել և իրականացնել մեկնող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ կատարման մեկնարկ և հետագայում նաև թոփչիքի թույլտվություն տալու կարգը և իրականացումը, ✓ թոփչքավայրէջքային ուղու ինդեքսի նշանակությունը, երկրի մակերեսին քանու ուղղությունը, արագությունը և այլ ցուցումները մեկնող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքներում, ✓ բառային հաղորդագրությունների նշանակությունը, հիմնական բառային հաղորդագրությունները, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի նշանակությունը և պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել ժամանող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքներ</p>

<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է իրականացնում դեպի նախավայրէջքային ուղի թռիչքի հսկումը, 2) վերահսկում է համապատասխան սխեմայով օդանավի իջեցման նախավայրէջքային ընթացքը, 3) տալիս է վայրէջքի թույլտվությունը, 4) իրագործում է թռիչքավայրէջքային գոտու ազատման հրամանը և համաձայն օդանավի կառավարման ուղու կամ սպասում է թռիչքավայրէջքային գոտու ազատմանը այլ օդանավից, 5) ըստ անհրաժեշտության կիրառում է «ազատման արագացում» հրամանը, 6) ճիշտ է կիրառում կրկնակի մոտեցման անցնելու հրամանը և դրա փուլերը, 7) ըստ կարգի հարցում է անում անձնակազմին կրկնակի մոտեցման անցնելու հրամանի պատճառների մասին, 8) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 9) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 10) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների կազմակերպել և իրականացնել ժամանող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ դեպի նախավայրէջքային ուղի թռիչքի հսկման իրականացումը, ✓ համապատասխան սխեմայով օդանավի իջեցման նախավայրէջքային ընթացքի վերահսկումը, ✓ վայրէջքի թույլտվության տրամադրումը, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու ազատման հրամանը համաձայն օդանավի կառավարման ուղու պայմանների, ✓ սպասում թռիչքավայրէջքային գոտու ազատմանը այլ օդանավից, ✓ «ազատման արագացում» հրամանի կիրառման անհրաժեշտությունը, ✓ կրկնակի մոտեցման անցնելու հրամանի կիրառումը և դրա փուլերը, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:

	Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը, պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Կիրառել օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու հատումները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ժամանակին է տալիս օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու հատումները տալու հրամանը, 2) ճիշտ է օգտագործում օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտին օդանավի մանևրման կամ դեկավարման համար, եթե դա նախատեսված է տվյալ օդանավակայանում, 3) ճիշտ է կատարում հրամանի հաղորդագրությունները, 4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի կատարման հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների տալ օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու հատումները տալու հրամանը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ժամանակին օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու հատումները տալու հրամանի նշանակությունը և հրամանը, ✓ օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային գոտու օգտագործման դեպքերը օդանավի մանևրման կամ դեկավարման համար,

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ հրամանի հաղորդագրությունները, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը, պահպանում է աշխատանքի անվտանգության կանոնները:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ
Մ Ո Դ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «Մ Ե Կ Ն Մ Ա Ն Կ Ե Տ Ի Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ի Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ի Կ Ա Ջ Մ Ա Կ Ե Ր Պ Մ Ա Ն Հ Մ Տ ՈՒԹ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-016
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի մեկնման կետի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	90 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 60 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-005 «Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները», ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ», ՕԵԿԿ-5-22-009 «Մեկնող ինքնաթիռների ուղեկցման կարգավարական աշխատանքների փուլերը» և ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» մոդուլները
Ռիսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնի մեկնման կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմակերպի և իրականացնի մեկնման նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները, 3) վերահսկի նախաթռիչքային աշխատանքները, 4) վերահսկի օդանավի թռիչքը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մեկնման կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է պարզաբանում շրջանի կարգավարի ցուցումների բովանդակությունը օդանավի թռչելու և բարձրություն հավաքելու սխեմայի համաձայն, 2) ճիշտ է ներկայացնում մեկնման նախնական կետում օդանավի անձնակազմի հետ կապի հաստատման մանրամասները, 3) անձնակազմի կողմից ընունված օթերևութաբանական տվյալների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 4) համոզված է թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելու մեջ:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Խմբին առաջարկվելու է քննարկել մեկնման կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթների շրջանակում համապատասխան գործողությունների մանրամասները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ շրջանի կարգավարի ցուցումների նշանակությունը, բովանդակությունը օդանավի թռչելու և բարձրություն հավաքելու սխեմայի համաձայն, ✓ մեկնման նախնական կետում օդանավի անձնակազմի հետ կապի հաստատման նշանակությունը և մանրամասները, ✓ անձնակազմի կողմից ընունված օթերևութաբանական տվյալների կազմը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում կատարում է ճիշտ և հիմնավորված եզրահանգումներ:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	<p>Կազմակերպել և իրականացնել մեկնման նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում նախորդ կարգավարից ստացվող տեղեկատվության կազմը և ընդունում օդանավի երթևեկության կառավարումը, 2) օդանավի անձնակազմից թռիչքավայրէջքային գոտու տեսակոնտակտի հաստատման վերաբերյալ զեկույցը ստանալուց հետո ճիշտ է իրականացնում տեսամանևրումը, 3) ճիշտ է իրականացնում թռիչքային կուրսի տեսահսկումը, 4) պահանջում է բարդ օդերևութաբանական պայմանների առկայության դեպքում կրկնակի պարումների իրականացումը և տվյալների փոխանցումը համապատասխան կազավարին և թռիչքների ղեկավարին, 5) ըստ սահմանված կարգի ճիշտ է գնահատում թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելը, 6) ճիշտ է իրականացնում տեսամանևրումները, 7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 8) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 9) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների կազմակերպել և իրականացնել մեկնման նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ նախորդ կարգավարից ստացվող տեղեկատվության նշանակությունը, կազմը, օդանավի երթևեկության կառավարման ընդունումը, ✓ տեսամանևրումը օդանավի անձնակազմից թռիչքավայրէջքային գոտու տեսակոնտակտի հաստատման վերաբերյալ զեկույցը ստանալուց հետո, ✓ թռիչքային կուրսի տեսահսկման իրականացումը, ✓ բարդ օդերևութաբանական պայմանների առկայության դեպքում կրկնակի պարումների իրականացումը և տվյալների փոխանցումը համապատասխան կազավարին և թռիչքների ղեկավարին, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելու գնահատումը, ✓ տեսամանևրումների իրականացումը, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Վերահսկել նախաթռիչքային աշխատանքները:</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է գնահատում անձնակազմի կողմից թռիչքին պատրաստ լինելու մասին տեղեկատվությունը, 2) ճիշտ է գնահատում թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելը, 3) ճիշտ է տեղեկացնում անձնակազմին քամու արագության և ուղղության, ամպամածության ներքին սահմանի բարձրության, թռիչքավայրէջքային գոտու վրա տեսանելիության հեռավորության մասին, 4) ճիշտ է գնահատում շրջանի կարգավարի տեղեկատվությունը վայրէջք կատարող օդանավի մասին,

	<p>5) տեսանելի հետազոտմամբ ճիշտ է կատարում թռիչքավայրէջքային գոտու վրա խոչընդոտների բացակայության հավաստումը,</p> <p>6) անձնակազմին ժամանակին է հաղորդում թռիչքի թույլտվությունը,</p> <p>7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>8) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>9) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները::</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների վերահսկել նախաթռիչքային աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ անձնակազմի կողմից թռիչքին պատրաստ լինելու մասին տեղեկատվությունը, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելու գնահատման մեթոդաբանությունը, ✓ անձնակազմին քամու արագության և ուղղության, ամպամածության ներքին սահմանի բարձրության, թռիչքավայրէջքային գոտու վրա տեսանելիության հեռավորության մասին տեղեկացման նշանակությունը և իրականացումը, ✓ վայրէջք կատարող օդանավի մասին շրջանի կարգավարի տեղեկատվության գնահատումը, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու վրա խոչընդոտների բացակայության հավաստումը տեսանելի հետազոտմամբ, ✓ անձնակազմին թռիչքի թույլտվության հաղորդումը, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Վերահսկել օդանավի թռիչքը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է հետևում մինչև համապատասխան բարձրություն հավաքող օդանավի թռիչքին, 2) անձնակազմին հաղորդելու համար ճիշտ է նկարագրում օդանավի անսարքության արտաքին նշանները, 3) ճիշտ է բնութագրում օդանավի ընդունման մասին հաջորդ կարգավարից ընդունած տեղեկատվությունը, 4) ճիշտ է պահպանում թռիչքի ժամը կենտրոնական կարգավարական կետ հաղորդելու կարգը և ձևը, 5) ճիշտ է նկարագրում թռիչքը ընդհատելու հիմք հանդիսացող պատճառները, 6) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 7) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 8) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները::
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների վերահսկել օդանավի թռիչքը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ մինչև համապատասխան բարձրություն հավաքող օդանավի թռիչքին հետևելը, ✓ անձնակազմին հաղորդելու համար օդանավի անսարքության արտաքին նշանների նկարագրումը, ✓ օդանավի ընդունման մասին հաջորդ կարգավարից ընդունած տեղեկատվության նշանակությունը և բնութագրումը, ✓ թռիչքի ժամը կենտրոնական կարգավարական կետ հաղորդելու կարգը և ձևը, ✓ թռիչքը ընդհատելու հիմք հանդիսացող պատճառները, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>

Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մ Ո Ղ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Վ Ա Յ Ր Է Զ Ք Ի Կ Ե Տ Ի Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ի Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ի Կ Ա Ձ Մ Ա Կ Ե Ր Պ Մ Ա Ն Հ Մ Տ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-017
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի վայրէջքի կետի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	90 ժամ որից՝ տեսական ուսուցում՝ 30 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 60 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-005 «Օդանավակայան, կառուցվածքային ծառայությունները, դրանց ֆունկցիոնալ գործառույթները», ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ», ՕԵԿԿ-5-22-010 «Ժամանող ինքնաթիռների ուղեկցման կարգավարական աշխատանքների փուլերը» և ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» մոդուլները
Ռիսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի վայրէջքի կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմակերպի և իրականացնի վայրէջքի նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները, 3) վերահսկի նախավայրէջքային աշխատանքները, 4) վերահսկի օդանավի վայրէջքը:

Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել վայրէջքի կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ապահովել օդանավակայանի փաստացի և կանխատեսվող եղանակի ճիշտ տվյալների ստացումը, 2) համաձայն օդային շարժման ղեկավարման ստորաբաժանման պետի ցուցմունքների ճիշտ է ներկայացնում իր օդանավակայանում թռիչքների սահմանափակումներն ու արգելքները, 3) թռիչքավայրէջքային գոտու վրա կատարվող աշխատանքների վիճակի և դրա օգտագործման պիտանելիության մասին հավաստի տեղեկատվության առկայությունն ապահովված է, 4) ճիշտ է գնահատել իր օդանավակայանի օդային իրավիճակը, թռչող կամ վայրէջք կատարող ինքնաթիռների կամ օդանավերի գտնվելու վայրը, 5) անհրաժեշտ տեղեկատվություն ունի տեսչական և վայրէջքային ռադիոլուկատորների աշխատանքի մասին, 6) ճիշտ է ներկայացնում համագործակցող ծառայությունների կարգավարների հետ իր աշխատանքի սկզբունքները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է խմբային քննարկման հիման վրա: Խմբին կհանձնարարվի քննարկել վայրէջքի կետի կարգավարի աշխատանքային գործառույթների կատարման գործողությունների մանրամասները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավակայանի փաստացի և կանխատեսվող եղանակի տվյալների ստացումը, ✓ օդանավակայանում թռիչքների սահմանափակումներն ու արգելքները համաձայն օդային շարժման ղեկավարման ստորաբաժանման պետի ցուցմունքների, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու վրա կատարվող աշխատանքների վիճակի և դրա օգտագործման պիտանելիության մասին տեղեկատվության կազմը, ✓ օդանավակայանի օդային իրավիճակի, թռչող կամ վայրէջք կատարող ինքնաթիռների կամ օդանավերի գտնվելու վայրի գնահատումը, ✓ տեսչական և վայրէջքային ռադիոլուկատորների աշխատանքի մասին անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, ✓ համագործակցող ծառայությունների կարգավարների հետ իր աշխատանքի սկզբունքները:

	<p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը քննարկման ընթացքում ցուցաբերում է ակտիվություն, ճիշտ է կողմնորոշվում հանապատասխան իրավիճակներում:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ գործնական աշխատանք՝ 10 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել վայրէջքի նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բնութագրում վայրէջքի իրականացման սխեմաները, 2) ճիշտ է գնահատում նախորդ կարգավարի կողմից ստացվող տեղեկատվությունը (ինքանթիզի համարը, անվանումը օդանավի տեղակայումը, անձնակազմի կողմից ընտրված վայրէջքի համակարգը), 3) ճիշտ է գնահատում վայրէջքի պատրաստ լինելու վերաբերյալ օդանավի անձնակազմից ստացված զեկույցը, 4) զեկույցի ստանալուց հետո ճիշտ է ներկայացնում գոտու ազատ լինելու վերաբերյալ զեկույցը և համոզվում գոտում տարաբնույթ արգելքների բացակայության մասին, 5) ըստ կարգի տեղեկացնում է անձնակազմին թռիչքավայրէջքային գոտու սկզբից օդանավի հեռավորությունը, 6) ճիշտ է տեղեկացնում անձնակազմին տեսանելիության շեղումների և վայրէջքի ուղու վտանգավոր օդերևութաբանական պայմանների մասին, 7) ճիշտ է տեղեկացնում անձնակազմին մեկնման նախնական կետում կամ թռիչքի կատարման փուլում գտնվող օդանավերի և վայրէջք կատարող օդանավերի վերաբերյալ, 8) մեկնման կետում գտնվող օդանավի անձնակազմին ճիշտ է տեղեկացնում վայրէջքի մեջ գտնվող օդանավերի տեսակի և հեռավորության վերաբերյալ, 9) ճիշտ է կիրառում օդանավի անձնակազմից ստացվող տեղեկատվությունը նախավայրէջքային իջեցման ուղի մուտքի վերաբերյալ,

	<p>10) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>11) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>12) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների կազմակերպել և իրականացնել վայրէջքի նախապատրաստվող օդանավի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ վայրէջքի իրականացման սխեմաների բնութագրումը, ✓ նախորդ կարգավարի կողմից ստացվող տեղեկատվության գնահատումը (ինքանթիզի համարը, անվանումը օդանավի տեղակայումը, անձնակազմի կողմից ընտրված վայրէջքի համակարգը), ✓ վայրէջքի պատրաստ լինելու վերաբերյալ օդանավի անձնակազմից ստացված զեկույցի գնահատումը, ✓ գոտու ազատ լինելու վերաբերյալ զեկույցի գնահատումը և գոտում տարաբնույթ արգելքների բացակայության մասին համոզվելը, ✓ անձնակազմին թռիչքավայրէջքային գոտու սկզբից օդանավի հեռավորության վերաբերյալ տեղեկացումը, ✓ անձնակազմին տեսանելիության շեղումների և վայրէջքի ուղու վտանգավոր օդերևութաբանական պայմանների մասին տեղեկացումը, ✓ անձնակազմին մեկնման նախնական կետում կամ թռիչքի կատարման փուլում գտնվող օդանավերի և վայրէջք կատարող օդանավերի վերաբերյալ տեղեկացումը, ✓ մեկնման կետում գտնվող օդանավի անձնակազմին վայրէջքի մեջ գտնվող օդանավերի տեսակի և հեռավորության վերաբերյալ տեղեկացումը, ✓ օդանավի անձնակազմից ստացվող տեղեկատվության կիրառումը նախավայրէջքային իջեցման ուղի մուտքի վերաբերյալ, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները,

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ տեսամանևրումը օդանավի անձնակազմից թռիչքավայրէջքային գոտու տեսակոնտակտի հաստատման վերաբերյալ զեկույցը ստանալուց հետո, ✓ թռիչքային կուրսի տեսահսկման իրականացումը, ✓ բարդ օդերևութաբանական պայմանների առկայության դեպքում կրկնակի պարումների իրականացումը և տվյալների փոխանցումը համապատասխան կազավարին և թռիչքների ղեկավարին, ✓ թռիչքավայրէջքային գոտու ազատ լինելու գնահատումը, ✓ տեսամանևրումների իրականացումը: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Վերահսկել նախավայրէջքային աշխատանքները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ապահովում է օդանավի մոտեցումը մինչև նախավայրէջքային իջեցման ուղի հասնելը և տալիս իջնելու թյուլությունը, 2) ճիշտ է գնահատում անձնակազմի զեկույցը վայրէջքին պատրաստ լինելու մասին, 3) ճիշտ է գնահատում մեկնման կետի կարգավարի «թռիչքային գոտին ազատ է» զեկույցը և տալիս է անձնակազմին վայրէջքի թյուլություն, 4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:

<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների վերահսկել նախաձեռնվող աշխատանքները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ օդանավի մոտեցումը մինչև նախաձեռնվող աշխատանքի իջեցման ուղի հասնելը և իջնելու թույլտվություն տալը, ✓ վայրէջքին պատրաստ լինելու մասին անձնակազմի զեկույցի գնահատումը, ✓ մեկնման կետի կարգավարի «թռիչքային գոտին ազատ է» զեկույցի գնահատումը և անձնակազմին վայրէջքի թույլտվություն տալը, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 16 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 4</p>	<p>Վերահսկել օդանավի վայրէջքը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է տեղեկացնում անձնակազմին վայրէջքային ուղուց օդանավի շեղումների մասին, 2) ճիշտ է գնահատում օդանավի անձնակազմից ստացվող տեղեկատվությունը շեղումների թույլատրելի արժեքներից մեծի դեպքում կրկնակի մոտեցում կատարելու հրամանը, 3) ըստ կարգի է տեղեկացնում անձնակազմին վայրէջքի թույլտվությունը, 4) ճիշտ է իրականացնում տեսահսկումը և ընդունում նախորդ կարգավարից երթևեկության կառավարումը, 5) մեկնման կետում գտնող օդանավի անձնակազմին ճիշտ է տեղեկացնում վայրէջքի մեջ գտնվող օդանավերի տեսակի և հեռավորության վերաբերյալ:

	<p>6) ճիշտ է տեղեկացնում անձնակազմին թռիչքավայրէջքային գոտու սկզբից գտնվելու հեռավորությունների վերաբերյալ</p> <p>7) ճիշտ է կատարում վայրէջքից հետո վայրէջքի անցման ֆոտոգրանցող սարքերի անջատումը,</p> <p>8) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>9) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>10) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի գնահատումն իրականացվելու է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին կհանձնարարվի ըստ առաջադրանքի պահանջների վերահսկել օդանավի վայրէջքը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ անձնակազմին վայրէջքային ուղուց օդանավի շեղումների մասին տեղեկացումը, ✓ շեղումների թույլատրելի արժեքներից մեծի դեպքում օդանավի անձնակազմից ստացվող տեղեկատվության գնահատումը և կրկնակի մոտեցում կատարելու հրամանը, ✓ անձնակազմին վայրէջքի թույլտվության տեղեկացումը, ✓ տեսահսկումը և նախորդ կարգավարից երթևեկության կառավարման ընդունումը, ✓ մեկնման կետում գտնող օդանավի անձնակազմին վայրէջքի մեջ գտնվող օդանավերի տեսակի և հեռավորության վերաբերյալ տեղեկացումը, ✓ անձնակազմին թռիչքավայրէջքային գոտու սկզբից գտնվելու հեռավորությունների վերաբերյալ տեղեկացումը, ✓ վայրէջքից հետո վայրէջքի անցման ֆոտոգրանցող և ռադիոլուկացիոն սարքերի անջատումը, ✓ համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, ✓ կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները: <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե ուսանողը ճիշտ է կատարում գործնական առաջադրանքը:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվում է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական նյութեր, ուսումնական վարժասարքեր, պլակատներ և տեղեկատու նյութեր, գործնական</p>

	աշխատանքների կատարման մեթոդական ցուցումներ, տեսաֆիլմեր, համակարգչային տեխնիկա, լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներ:
Ռիսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ
Մ Ո Ղ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «Օ Դ Ա Ն Ա Վ Ա Կ Ա Յ Ա Ն Ի Օ Դ Ա Յ Ի Ն Տ Ա Ր Ա Ծ Ք Ի Կ Ա Ր Գ Ա Վ Ա Ր Ի Ա Շ Խ Ա Տ Ա Ն Ք Ի Կ Ա Ջ Մ Ա Կ Ե Ր Պ Մ Ա Ն Հ Մ Տ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-018
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի օդային տարածքի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ գործնական աշխատանք՝ 46 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-016 «Մեկնման կետի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ» և ՕԵԿԿ-5-22-017 «Վայրէջքի կետի կարգավարի աշխատանքի կազմակերպման հմտություններ» մոդուլները
Ռիսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմակերպի և իրականացնի մեկնող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները, 3) կազմակերպի և իրականացնի ժամանող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները, 4) կառավարի օդանավակայանի օդային տարածքում օդանավի երթևեկությունը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ռիսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	1) օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքների կազմը ամբողջական է ներկայացնում, 2) օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքների բաղադրիչների բնութագրիչները ճիշտ է ներկայացնում,

	<p>3) օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքների կատարման մանրամասները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) օդային տարածքի կարգավարի՝ այլ ծառայությունների հետ կապի մանրամասները ամբողջական է ներկայացնում:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները: Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է ապահովեն օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթների բաղադրիչների բնութագրիչները և կատարման մանրամասները, կարգավարի աշխատանքի ամբողջականությունը: Օդանավակայանի այլ ծառայությունների հետ կապի մանրամասները:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավորում է կարգավարական կետի կարգավարի աշխատանքի գործառույթները, հաշվի առնելով համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, օգտագործելով մասնագիտական անգլերենը և համապատասխան մեխանիզմներն ու սարքավորումները:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում և համապատասխան կահավորում ունեցող վարժարահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 6 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել մեկնող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության օդային տարածքը, 2) տիրապետում է օդակայանի օդերևութաբանական մինիմումներին,</p>

	<p>3) ճիշտ է օգտագործում օդանավակայանի թռիչքների շրջանը, ժամանման և մեկնման սխեմաները,</p> <p>4) ճիշտ է կիրառում օդանավակայանի օդային տարածքի բնութագրերը,</p> <p>5) ճիշտ է կիրառում օդանավի իջեցման և վայրէջքի անցնելու ստանդարտ սխեմաները,</p> <p>6) համապատասխան հաղորդագրությունով ապահովում է օդանավի հետ ռադիոլուկացիոն կոնտակտը,</p> <p>7) ճիշտ է կիրառում օդանավակայանի օդային տարածքից դուրս գալու երթուղին,</p> <p>8) ճիշտ է կիրառում երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումները</p> <p>9) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>10) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>11) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի սցենարի կատարել օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները՝ մեկնող օդանավի թռիչքի կազմակերպման պարագայում:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Օդանավակայանի օդերևութաբանական մինիմումները, օդանավակայանի օդային տարածքում գործող մեկնման և ժամանման սխեմաները, օդային տարածքի օգտագործման հետ կապված հարցերը: Օդային տարածքում գործող դուրս գալու և մտնելու երթուղիները, օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանման տեղեկությունների օգտագործումը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, համապատասխան հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ</p>

Ուսումնառության արդյունք 3	Կազմակերպել և իրականացնել ժամանող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ապահովում է օդանավի անձնակազմից վայրէջքի համապատասխան միջոցի մասին և անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալը, 2) ապահովում է անձնակազմի կողմից վայրէջքի համապատասխան սխեման կատարելը, 3) ժամանակին և ճիշտ է հաղորդում է անձնակազմին մթնոլորտային ճնշումը և ապահովում է նշված բարձրություն իջնելը, 4) անհրաժեշտության դեպքում ժամանակին տրվում է օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի և վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տվյալները, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի սցենարի կատարել օդային տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները՝ ժամանող օդանավի թռիչքի կազմակերպման պարագայում:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Անձնակազմից վայրէջքի համապատասխան միջոցի մասին անհրաժեշտ տեղեկատվության կազմը, այն ստանալու ձևերը և միջոցները: Վայրէջքի համապատասխան սխեմաների ընտրությունը: Անձնակազմին տրամադրվող մթնոլորտային ճնշման և այլ օդերևութաբանական տվյալների կազմը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հագեցվածություն ունեցող վարժարահում:</p>

Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 14 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 4	Կառավարել օդանավակայանի օդային տարածքում օդանավի երթևեկությունը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ըստ անհրաժեշտության ճիշտ է իրականացնում օդային երթևեկության պարզեցումը, միջակայքերը, հերթականության սահմանումը, 2) վերահսկում է օդանավի հորիզոնական և ուղղահայաց արագությունների կառավարումը, 3) ճիշտ է սահմանում սպասման գոտիները, 4) ճիշտ է ընդունում հրամանի հաղորդագրությունները, 5) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 6) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը, 7) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է ըստ որոշակի պայմանների կազմակերպել օդանավակայանի օդային տարածքում օդանավի երթևեկությունը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Օդային երթևեկության կազմակերպման առանցքային հարցերը, դրա պարզեցման անհրաժեշտությունը: Օդային երթևեկության միջակայքերը և հերթականության սահմանումը: Հորիզոնական և ուղղահայաց արագությունների վերահսկման գործողությունները: Սպասման գոտիների հասկացությունը և օգտագործումը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 12 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄՈՏԵՑՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՐԳԱՎԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-019
Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել օդանավակայանի մոտեցման տարածքի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ, որից՝ տեսական ուսուցում՝ 26 ժամ գործնական աշխատանք՝ 46 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ», և ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝ 1) ներկայացնի մոտեցման տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները, 2) կազմակերպի և իրականացնի մեկնող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները, 3) կազմակերպի և իրականացնի ժամանող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մոտեցման տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները
Կատարման չափանիշներ	1) մոտեցման տարածքի սահմանների մասին տեղեկությունը ճշտված է, 2) ճիշտ է գնահատում և կարգավորում ինքնաթիռների թռիչքները արգելված գոտիների առկայության դեպքում, 3) ճիշտ է գնահատում և կարգավորում ինքնաթիռների թռիչքները սահմանափակ գոտիների վրայով, 4) ըստ կարգի պահպանելով օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային թռիչքային մակարդակները կարգավորել և ապահովել է թռիչքների անվտանգությունը:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է թեստային առաջադրանքի և խմբային քննարկման հիման վրա: Թեստային առաջադրանքով ուսանողին հանձնարարվելու է ձևակերպել առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանները:

	<p>Խմբային քննարկման համար խմբին առաջադրվելու է գործնական նշանակություն ունեցող առնվազն 3 իրավիճակ որոնցում կողմնորոշվելու համար ուսանողները պետք է ներկայացնեն մոտեցման տարածքի կարգավարի աշխատանքային գործառույթները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Մոտեցման տարածքում օդանավերի կառավարման գործողությունները, դրանց իրականացման մանրամասները:</p> <p>Արգելված և սահմանափակ գոտիներում պահպանվող կանոնները, դրանց հնարավոր խախտումները և կանխարգելման գործողությունները: Մոտեցման տարածքում օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումների մանրամասները, դրանց ազդեցությունը թռիչքների անվտանգության ապահովման վրա:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե թեստային առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ, իսկ խմբային քննարկման ժամանակ ուսանողը հիմնավորում է մոտեցման տարածքի կարգավարի կողմից տվյալ իրավիճակում կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հազեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 10 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 8 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել մեկնող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) մեկնող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 2) ճիշտ է կառավարում մեկնող ինքնաթիռների թռիչքները տալով նրանց համապատասխան բարձրություններ հավաքելու կամ պահպանելու հրահանգներ, 3) համապատասխան սահմանված կանոնակարգի արտակարգ իրավիճակներում տրվում են ճիշտ հրահանգներ, 4) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 5) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,

	<p>6) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որոշակի գործնական իրավիճակ ըստ որի նա պետք է կատարի մեկնող օդանավերի կարգավարական աշխատանքների քայլերը:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները .</p> <p>Մեկնող օդանավերի թռիչքների կառավարման գործողությունները մոտեցման տարածքում: Դրանց ուղղության և բարձրության ապահովումը: Մեկնող օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանման ապահովման մանրամասները, դրանց իրականացման գործողությունները մեկնող օդանավերի դեպքում և ազդեցությունը թռիչքների անվտանգության վրա:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 20 ժամ</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 3</p>	<p>Կազմակերպել և իրականացնել ժամանող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքները</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ժամանող օդանավերի հետ կատարվող կարգավարական աշխատանքների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 2) ժամանող ինքնաթիռներին բարձրություններից իջնելու, պահպանելու կամ արագությունը փոփոխելու ընթացքում հրահանգները տրվում է ճիշտ՝ համապատասխան մոտեցման սխեմայի, 3) եղանակային փոփոխությունների դեպքում անձնակազմին տեղեկացնում է ժամանակին, 4) հետևում է ինքնաթիռի մոտեցման ընթացքին՝ տալով ինքնաթիռի մոտեցման պայմանները, 5) ըստ անհրաժեշտության համապատասխան հրահանգներ տալով ուղղորդում է ինքնաթիռներին, 6) պահպանում է երթևեկության անվտանգությունը,

	<p>7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>8) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>9) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
Գնահատման միջոցը	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որոշակի պայմանական իրավիճակ ըստ որի նա պետք է կատարի ժամանող ինքնաթիռների հետ մոտեցման տարածքում անհրաժեշտ կարգավարական գործողությունները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Մոտեցման տարածքում ժամանող ինքնաթիռների անձնակազմի հետ կարգավարական աշխատանքների սխեման, դրա կառուցվածքային մանրամասները: Անձնակազմին տրամադրվող տեղեկությունների կազմը՝ արագություն, ուղղություն և բարձրություն: Մոտեցման տարածքում ժամանող օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանման առանձնահատկությունները, դրանց ազդեցությունը թռիչքների անվտանգության վրա:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	<p>տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ,</p> <p>գործնական աշխատանք՝ 18 ժամ</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԱՐԳԱՎԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՕԵԿԿ-5-22-020
Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տարածաշրջանի կենտրոնի կարգավարի կողմից իր մասնագիտական գործառույթները կատարելու գործնական հմտություններ:</p>
Մոդուլի տևողությունը	<p>72 ժամ, որից՝</p> <p>տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ</p>

	գործնական աշխատանք՝ 48 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԵԿԿ-5-22-008 «Կարգավարական գործընթացներում կիրառվող սարքավորումների, տեխնիկական միջոցների շահագործման հմտություններ», և ՕԵԿԿ-5-22-011 «Կարգավարական կետի աշխատանքների կազմակերպման համար տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և ընդհանրացման հմտություններ» մոդուլները
Ուսումնառության արդյունքները	<p>Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) կազմակերպի կենտրոնի սահմանից մինչև մոտեցման տարածք ժամանող օդանավի անհրաժեշտ ուղղությունը և բարձրությունը, ապահովի օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը, 2) կազմակերպի մեկնող օդանավի համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը, ապահովի օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը մոտեցման տարածքից մինչև կենտրոնի սահման:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Կազմակերպել կենտրոնի սահմանից մինչև մոտեցման տարածք ժամանող օդանավի անհրաժեշտ ուղղությունը և բարձրությունը, ապահովել օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը
Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարգավարման ընթացքում ժամանակին ճանաչվել և որոշվել է օդանավի գտնվելու վայրը, 2) անձնակազմից ստացել է վայրէջքի ժամի և պահեստային օդանավակայանի մասին տեղեկությունը, 3) մոտեցման տարածք մտնելու պայմանների մասին ժամանակին հաղորդել է անձնակազմին, 4) ըստ օդանավերի արագությունների ճիշտ հաշվարկել և ապահովել է երկայնական բաժանումը, 5) ըստ օդանավերի ուղղահայաց արագությունների ճիշտ հաշվարկել և ապահովել է ուղղահայաց բաժանումը, 6) ըստ անհրաժեշտության փոխելով թռիչքի ուղղությունը ճիշտ հաշվարկել և ապահովել է կողային բաժանումը, 7) ըստ անհրաժեշտության ժամանակին տրվել է օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի, վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տվյալները, 8) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները, 9) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,

	10) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:
Գնահատման միջոցը	Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որոշակի պայմանական իրավիճակ ըստ որի նա պետք է կատարի ժամանող ինքնաթիռների հետ տարածաշրջանի կենտրոնի կարգավարի գործառույթներով նախատեսված կարգավարական գործողությունները: Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները. Ժամանող օդանավը ճանաչելու և գտնվելու վայրը որոշելու պայմանները: Անձնակազմից ստացվող տեղեկատվության կազմը: Օդանավի մոտեցման տարածք մտնելու պայմանները: Օդանավի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումների հաշվարկը և ապահովումը: Օդային և օդերևութաբանական իրավիճակը, վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տվյալները: Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:
Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները	Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հազեցվածություն ունեցող վարժասրահում:
Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը	տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ
Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել մեկնող օդանավի համապատասխան ուղղությունը և բարձրությունը, ապահովել օդանավերի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումը մոտեցման տարածքից մինչև կենտրոնի սահման
Կատարման չափանիշներ	1) մինչև իր տարածքի սահմանը հատելը մոտեցման տարածքի կարգավարից ստացել է օդանավի թռիչքի, օդանավի տվյալների, ժամանման օդանավակայանի, երթուղու, բարձրության և տարածքից դուրս գալու ժամանակի մասին հաղորդում, 2) օդանավի ուղղությունը, նշված բարձրությանը հասնելը և գտնվելու վայրը վերահսկում է ըստ սահմանված կարգի, 3) ըստ օդանավերի արագությունների ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց երկայնական բաժանումը,

	<p>4) ըստ օդանավերի ուղղահայաց արագությունների ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց ուղղահայաց բաժանումը,</p> <p>5) ըստ անհրաժեշտության փոխելով թռիչքի ուղղությունը ճիշտ է հաշվարկել և ապահովել դրանց կողային բաժանումը,</p> <p>6) ըստ անհրաժեշտության ժամանակին տրվել է օդային և օդերևութաբանական իրավիճակի, վտանգավոր օդերևութաբանական երևույթների մասին տվյալները,</p> <p>7) պահպանում է համապատասխան իրավական ակտերի պահանջները,</p> <p>8) աշխատանքային իրավիճակներում ճիշտ է կիրառում մասնագիտական անգլերենը,</p> <p>9) նպատակային է օգտագործում կարգավարական աշխատանքներում կիրառվող մեխանիզմները և սարքավորումները:</p>
<p>Գնահատման միջոցը</p>	<p>Արդյունքի յուրացումը գնահատվում է գործնական առաջադրանքի հիման վրա: Ուսանողին հանձնարարվելու է որոշակի պայմանական իրավիճակ ըստ որի նա պետք է կատարի մեկնող ինքնաթիռների հետ տարածաշրջանի կենտրոնի կարգավարի գործառույթներով նախատեսված կարգավարական գործողությունները:</p> <p>Արդյունքի ուսուցման ծրագրային մանրամասները.</p> <p>Մեկնող օդանավի հետ տարածաշրջանի կենտրոնի կարգավարի աշխատանքային գործառույթների շրջանակը, դրանց կատարմանը ներկայացվող պահանջները: Օդանավի գտնվելու վայրի որոշումը: Մեկնող օդանավի ուղղության, բարձրության ապահովումը: Մեկնող օդանավի երկայնական, ուղղահայաց և կողային բաժանումների հաշվարկը և ապահովումը: Հաշվարկի համար անհրաժեշտ ելակետային պայմանների կազմը:</p> <p>Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է համարվում, եթե առաջադրանքը կատարվում է ճիշտ:</p>
<p>Մեթոդաբանությունը և ռեսուրսները</p>	<p>Արդյունքի ուսուցումն իրականացվելու է տեսական և գործնական պարապմունքների միջոցով: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգչային ցուցադրական նյութեր, ուսումնական և մեթոդական նյութեր, համապատասխան իրավական ակտեր: Պարապմունքները նպատակահարմար է անցկացնել համակարգչային կաբինետում, անհրաժեշտ հագեցվածություն ունեցող վարժասրահում:</p>
<p>Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը</p>	<p>տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ, գործնական աշխատանք՝ 24 ժամ</p>

